

Andrzej Tadeusz Kijowski

Koncepcja funkcjonowania Instytutu Polskiego w Paryżu

Institut Polonais de Paris
31, rue Jean Goujon 75008 Paris
tél. 01.53.93.90.13
fax 01.45.62.07.90

bureaux: lundi - vendredi - 9h30-17h
bibliotheque: lundi, mardi, jeudi
et vendredi – 10h-17h, mercredi - 13h-19h30

i jego roli w kształtowaniu
współpracy kulturalnej i naukowej
w kontekście relacji

Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Francji.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	s. 4
2. Główne zadania Instytutu Polskiego w Paryżu	s. 6
2.1. Ad.I Centrum Informacji	s. 7
2.1.1. Instytut Polski w Paryżu, a struktury administracyjne Polski i Francji	s. 8
2.1.2. Kontakt z językiem ojczystym	s. 9
2.1.3. Współpraca Instytucjonalna	s. 10
2.1.4. Informacja i Zaplecze Internetowe	s. 11
2.2. Ad.II Miejsce Spotkania	s. 12
2.2.1. Upowszechnianie wiedzy o Polsce	s. 13
2.2.2. Rola Polaków w Paryżu	s. 14
2.2.3. Kreacja faktów medialnych	s. 15
2.2.4. Instytut Polski a Paryskie Kręgi Opiniotwórcze	s. 15
2.2.5. Instytut Polski a kraje Europy Centralnej i Okcydentalnej	s. 16
2.2.6. Instytut Polski a Środowisko Wspólnoty Polskiej w Paryżu	s. 17
2.2.7. Instytut Polski a promocja Polski w Świecie.	s. 17
2.3. Ad.III Ośrodek Animacji.	s. 18
2.3.1. Organizacja Pomocy Intelktualistom Europejskim	s. 21
2.3.2. Kreacja Międzynarodowych Projektów Kulturalnych	s. 23
2.3.3. Imprezy towarzyszące spotkaniom Instytutowym	s. 24
2.3.4. Sezon Polski w Paryżu (Rok 2003)	s. 24
3. Ad.IV Zaplecze Finansowe i Organizacyjne	s. 27
3.1. Kontakty z mediami	s. 27
3.2. Środki budżetowe	s. 28
3.3. Współpraca bilateralna	s. 29
4. Zakończenie	s. 29

5. Załączniki:

- 5.1. Projekt wstępny Festiwalu Wisła Żywa **s. 30-41**
- 5.2. Odpis Rekomendacji Andrzeja Seweryna,(aktor, societariusz Komedii Francuskiej) – 1999; **s. 30-41**
- 5.3. Odpis Listu Ambasadora Stefana Mellerera – 1999 **s. 43**
- 5.4. Fragm. EXPOSÉ Ministra Bronisława Geremka wygłoszonego w Sejmie RP w dn. 8 kwietnia 1999.

6. Dossier kandydata (dr A.T.Kijowski)

- 6.1. Życiorys (CV) **s. 46**
- 6.2. Świad. Progr. „Courants”-prof. Ch. Khaznadar (dyr. Maison de Cultures du Monde) – 1999, **s. 47**
- 6.3. Odpis Rekomendacji Macieja Wojtszko (pisarz, reżyser) **s. 48**
- 6.4. Odpis Zaświadczenia prof. Jacka Weissa (pianista, wiceminister Kultury) 1999 **s. 49**
- 6.5. Odpis Nagrody Zbigniewa Herberta – 1990 **s. 50**
- 6.6. Lista publikacji **s.51 - 57**
- 6.7. Filmografia **s.58 - 65**
- 6.8. Odpis Świadectwa Ukończenia Studium Językowego-Nauczanie polskiego jako obcego –1982 **s.66**
- 6.9. Odpis Nagrody Naukowej (I Stopnia rektora UW) – 1981 **s.67**
- 6.10. Odpis dyplomu dr (IFIS PAN -1980) **s.68**
- 6.11. Odpis dyplomu mgr - z wyróżnieniem (UW - 1975) **s.69**

WSTĘP

Instytut Polski w Paryżu nosi imię, które obliguje. Z istoty swej Instytut Polski nie jest li tylko Centrum Kultury i Nauki lecz musi być w stanie udzielić pomocy i informacji każdemu, kto z Polską ma lub chce mieć kontakty. Nie ulega jednak wątpliwości, że zgodnie z duchem uzgodnień listu intencyjnego Ministrów Spraw Zagranicznych oraz Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 6 października 1999 należy skonstatować *„wyjątkowe znaczenie kultury w tworzeniu wartości duchowych oraz obiektywnego wizerunku Polski za granicą”*.

Słowo „kultura: należy tu jednak traktować w wyjątkowo szerokim rozumieniu. Nie tylko jako kulturę artystyczną lecz jako kulturę kontaktu, informacji, przewodnictwa. To w Instytucie Polskim pierwszy raz stykają się z naszym krajem obcokrajowcy i na podstawie jego funkcjonowania nabiorą wyobrażeń o Polsce. Instytut musi stać się miejscem pierwszej zachęty do kontaktów z naszym krajem i jego kulturą. Pracownicy Instytutu muszą potrafić zająć się każdym niezależnie od tego czy interesują go polowania, zakup ziemi, sport czy wystawy malarskie. W instytucie musi **łśnić czystością**. Obsługa musi być kompetentna i rzeczowa. Naszej przynależności do Europy nie dowiedziemy inaczej niż przekształcając foyer domu kultury czy biblioteki, którym dziś zdaje się pięknie odnowiony budynek z ulicy Jean Goujon w: - **Accueil o standardzie Zjednoczonej Europy.**

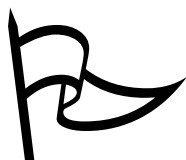
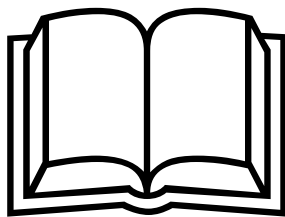
Oczywiście rola Instytutu Polskiego w miejscu tak polską kulturą nabrzmiałym jak „paryski bruk” jest szczególna. Bogactwo związków polsko-francuskich, znaczenie polskiej diaspory kulturalnej w Paryżu (Maisson Laffite, Biblioteka Polska, Centre du Dialogue) jest tak wielkie, że zadanie tego przedstawicielstwa w moim przekonaniu nie może polegać na wyręczaniu w działaniach dziesiątków istniejących i powstających inicjatyw. Trzeba pamiętać, że skończyły się czasy, gdy placówki oficjalne miały monopol na kontakty międzynarodowe. Dziś swoje związki z Paryżem mają Banki i Towarzystwa Ubezpieczeń, Teatry i Uczelnie, Towarzystwa i Władze Samorządowe.

O tych wszystkich działaniach musi być Instytut poinformowany. A to znaczy wiedzę tę pozyskiwać po to by dzielić się nią z innymi. Promować Polskę, a w swej siedzibie kreować **miejsce spotkania opiniotwórczych elit Francuzów z Polakami.**

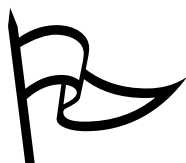
Winien więc Instytut Polski w Paryżu zaistnieć na jego kulturalno-towarzyskiej mapie. Stać się:

- **miejscem spotkania** będącym zarazem
- **centrum informacji** o Polsce i
- **ośrodkiem ożywienia** (animacji) stosunków kulturalnych i naukowych Polski i Francji.

2. Główne zadania Instytutu Polskiego w Paryżu

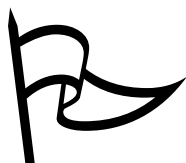
- 1/ Gromadzenia, porządkowania i udostępniania wszelkich informacji mogących ułatwić dotarcie do źródłowej informacji każdemu mieszkańcowi Paryża z jakiegokolwiek powodu zainteresowanego problemami wiążącymi się z naszym krajem.

- 2/ Stworzenia miejsca spotkania utrwalającego w świadomości opiniotwórczych elit Paryża rolę Polski jako kraju najbliższego kulturalnie i cywilizacyjnie Francji oraz śródziemnomorskiej kulturze.

- 3/ Pobudzania wymiany Regionalnej w Europie mającej na celu ożywienie w jednoczącej się Europie relacji między jej częścią zachodnią, a Centralną i Wschodnią (Okcydentalną).

- 4/ Tworzenie zaplecza Finansowego i Organizacyjnego (dla Promocji Polski za Granicą)

2.1 Ad. I. Centrum Informacji

Pamiętać należy, że z punktu widzenia promocji Polski w świecie pojęcie mieszkańca Paryża dotyczyć może:

- a) Francuza zainteresowanego Polską lub problemem, który z naszym krajem się łączy
- b) Obcokrajowca mieszkającego w Paryżu: człowieka kultury czy nauki, biznesmena czy polityka, który to miejsce traktuje jako stolicę europejskiej kultury śródziemnomorskiej.
- c) Zdomowionego we Francji członka Polskiej diaspory pracującego w dziedzinie kultury lub też z Polską Kulturą pragnącego związek zachować, a także
- d) Polonijnej młodzieży pragnącej utrzymać związek z językiem ojczystym.

Instytut z racji finansowych i kadrowych może naturalnie jedynie w stopniu bardzo ograniczonym prowadzić własną działalność. Nie powinien też wyręczać w swych zadaniach instytucji naukowych (z Centrum PAN z rue Lamandé) czy kulturalnych lub edukacyjnych lecz informować i monitorować oraz sygnalizować do Polski nowe potrzeby.

Instytut winien być miejscem, w którym będzie można zaczerpnąć wszelkiej informacji na różnorodne tematy związane z kulturą i nauką, a także innymi dziedzinami ważnymi dla Polski. Nikt nie powinien wyjść z Instytutu bez informacji, dalszych adresów, podstawowych materiałów informacyjnych o Polsce, o które zadbać należy w porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Komitetem Badań Naukowych, Ministerstwem Edukacji oraz Polską Organizacją Turystyczną.

2.1.1. Instytut Polski w Paryżu, a struktury administracyjne Polski i Francji

Reforma administracji w Polsce i nowe jej działy otwierają przed Instytucją taką jaką jest Instytut Polski w Paryżu (organizacyjnie, o czym nie należy zapominać, związany z Polską Ambasadą) nowe możliwości. Poza Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Placówkami Dyplomatycznymi naturalnym sojusznikiem Instytutu stać się powinny takie organizacje jak tworzony właśnie Instytut Promocji Kultury Polskiej (im. Adama Mickiewicza) z jednej strony z drugiej zaś organizowany właśnie (z moim między innymi udziałem) polski oddział Wysokiego Komitetu ds. Frankofonii, gdzie nasz kraj ma dotąd jedynie status obserwatora.

Wśród Francuskich ważnych partnerów odpowiedzialnych za sprawy kultury trzeba obowiązkowo pozostawać w bliskim kontakcie z instytucjami takimi jak: Alliance Française, Haute Conseil de la Francophonie, L'Association Française d'Action Artistique (L'AFAA), Maison de Culture du Monde, Directions Regionales Actions Culturelles (DRAC), Samorząd Departamentalny oraz Merostwa.

Nowa formuła Instytutów Polskich powinna odwoływać się do doświadczeń organizacyjnych wzorcowych w tej dziedzinie agend międzynarodowych takich jak niemiecki: Goethe Institut, angielski British Council no i oczywiście zespół Instytutów Francuskich. Za ich przykładem w sposób szczególny zwrócić należy uwagę na jakość i dostępność kursów języka polskiego odbywających się w Paryżu i w innych miastach Francji.

2.1.2 Kontakt z językiem ojczystym

Oczywiście nauczanie języka polskiego nie stanie się tak jak w wypadku angielskiego, niemieckiego czy francuskiego ekonomicznym filarem. Obecnie Instytut Polski w Paryżu kursy językowe prowadzi. Istnieją też na niektórych Uniwersytetach lektoraty języka polskiego.

Miejsce odbywania tych kursów jest sprawą wtórną. Niewątpliwie należy dążyć do ich samofinansowania. Jednak powinnością Instytutu Polskiego jest popularyzacja naszego języka i ułatwianie Polakom zamieszkałym na obczyźnie kontaktowanie się z językiem ojczystym.

Pamiętać należy, że w dziedzinie nauczania języka nowoczesne media dostarczają nowych instrumentów. Rolą więc Dyrektora Instytutu (we współpracy z Polskim Ambasadorem, Departamentem Dyplomacji Kulturalnej MSZ, a także z polskimi i francuskimi nadawcami telewizyjnymi oraz przedstawicielami władz lokalnych) winno być zorganizowanie działań lobbingsowych, wspierających np. obecność Polskich Stacji TV we francuskich sieciach kablowych zamieszkałych przez Polaków, w zamian za wsparcie (przez odnośnie władze - w szczególności samorządowe) obecności francuskich stacji u polskich nadawców kablowych, którzy często uznają je za mniej komercyjne od niemieckich czy nawet szwedzkich, o angielskich nie wspominając.

2.1.3 Współpraca Instytucjonalna

W Paryżu istnieje wiele miejsc związanych z Polską. Każda z dziedzin życia społecznego i kulturalnego ma tu swoje miejsca. Inne ważne są dziś dla ludzi związanych ze sztuką, inne dla kręgów biznesu (grande surface - handlowe, samochody, mody, wina), inne dla kręgów naukowych, turystycznych etc.

Internetowe paryskie Żółte Strony zapytane o Polskę - „Pologne” wymieniają następujące instytucje paryskie z Polską związane:

Ambassade de Pologne			1	r	Talleyrand	75007
Consulat de Pologne			5	r	Talleyrand	75007
Solidarité France Pologne	18			r	Varenne	75007
Eglise Vieille Catholique Mariavite de Pologne	7			r	Aubriot	75004
Représentation Permanente de la Pologne République de Pologne aupres de l'O.C.D.E			86	r	Faisanderie	75116
IFG (Siege) activités internationales			37	quai	Grenelle	75015
U.N.E.S.C.O (Organisation Nations Unies pour Education Science Culture) délégation permanente de la Pologne			1	r	Miollis	75015

Zapytany o to co polskie „polonaise” internet podaje:

Librairie Polonaise	123	bd	St.Germain	75006
La Chaumiere Polonaise	2		r Beudant	75017
Mission Catholique Polonaise 75001	263 Bis		r St Honoré	
Académie Polonaise des Sciences	15		r Lamandé	75017
Ecole Polonaise de Paris	13		r Lamandé	75017
Historique et Littéraire Polonaise (Sté)	6		quai Orléans	75004
Association de Foyers d'Amitié Franco-Polonaise	20		r Legendre	75017
Association Polonaise				

Na tej liście instytucji, z którymi rzecz jasna należy zawiązywać współpracę, wspierać ich działalność i informować o niej, widoczne są jednak gołym okiem poważne luki. Nie tylko z absolutnie niezrozumiałych względów nie ma tu Instytutu Polskiego w Paryżu, który z racji swej nazwy powinien być do odnalezienia najłatwiejszy lecz także Instytucji takich jak Polskie Biuro Turystyczne z Avenue de l'Opera, nie mówiąc o instytucjach tak zasłużonych jak Centre du Dialogue OO. Pallotynów z ulicy Surcouf, czy redakcji Paryskiej Kultury z Maisons-Laffitte, o Librairie Andrzeja Dobosza nie wspominając. Instytucje te jako nie noszące w nazwie polskiego przymiotnika z oczywistych względów muszą być trudniej identyfikowane.

2.1.4 Informacja i Zaplecze Internetowe

Będzie zadaniem Instytutu Polskiego:

- Dbłość o właściwą deskrypcję stron i informacji tak by wszelka obecna w Sieci o Zasięgu Światowym (WWW) informacja nt. Polski i Polskiej obecności we Francji była dostępna i możliwa do wyszukania zarówno przez polską www.alatvista.pl jak francuskie fr.yahoo.com, czy voila.fr
- Tłumaczenie ważnych polskich stron internetowych na francuski i zestawienie (we współpracy z M.S.Z) strony Polskiej będącej dobrym przewodnikiem po Polskich Zasobach Internetowych. Instytut Polski musi mieć własny serwer internetowy (choćby wirtualny, co nie stanowi kosztu) otwarty na polskie strony i dostępny dla gości.
- Monitorowanie informacji turystycznej i internetowej nt. Polski we Francji. Poszerzanie bazy danych na temat Polski i udostępnianie ich zarówno w bibliotece Instytutu, na nośnikach tradycyjnych i cyfrowych
- Nawiązywanie kontaktu z francuskimi mediami (przede wszystkim radiem, telewizją)

Nie sposób przecenić roli internetu szczególnie we Francji, która wyprzedziwszy całą Europę w cyfrowym zapisie informacji (antecedencją Minitela) staje się krajem coraz bardziej zautomatyzowany w udzielaniu informacji.

Jednak trzeba pamiętać, że siła Sieci o Zasięgu Światowym (WWW) objawia się wtedy, gdy wrzucona zostanie na grunt przygotowany kontaktami międzyludzkimi.

Internet jest epokowym wynalazkiem, lecz prawdziwą swą moc objawia po nawiązaniu kontaktu międzyludzkiego. Nie sposób odczuć siły wystawy Chardina czy Malczewskiego ślizgając się po internecie. Lecz po poznaniu tych miejsc internetowy adres pozwala pozyskiwać nieograniczone ilości materiałów.

2.2 Ad. II Miejsce Spotkania

Zatem najważniejszym może zadaniem Instytutu Polskiego musi być tworzenie sytuacji międzyludzkich, które doprowadzą do sytuacji, gdy wymiana adresów internetowych stanie się dopełnieniem kontaktów osobistych tak oczywistym jak wręczenie wizytówki przez nieznanomych, którzy teoretycznie mogliby znaleźć swoje dane w książce telefonicznej.

Dla każdego kto pragnie zaistnieć na tym targowisku próżności, jakim w swym zewnętrznym wymiarze jest Paryż powinno być jasne, że to miasto nie jest w gruncie rzeczy Stolicą Francji lecz Stolicą całej kulturalnej elity światowej odwołującej się w swych korzeniach do wartości kultury śródziemnomorskiej.

Paryż jest pełen obcokrajowców, zagranicznych przedstawicielstw kulturalnych, naukowych, dyplomatycznych i ekonomicznych jest swoistym salonem, w którym swe miejsce znajdzie tylko ten, kto czuje swój stan, ma takt, potrafi nie narzucając się coś ciekawego sprawić.

Polska przez długie dwieście lat (z przerwą okresu międzywojennego) była pokrzywdzonym petentem Europy lamentującym nad swym smętnym losem. I były takie momenty (może dwa w istocie - roku: 1832 i 1982 roku kiedy to przegranym powstaniu 1830 i po wprowadzeniu Stanu Wojennego Polacy stali się obiektem masowego współczucia. Do anegdoty przeszło przy tym francuskie powiedzenie skierowane do Polaków:

- *Alors ça va ? - Souffrez-vous beaucoup ?*
- *Ça va - pora odpowiedzieć: Nous ne souffrons plus !*

2.2.1 Upowszechnianie wiedzy o Polsce

Naszym wielkim atutem jest fakt, że przynależąc do Europy możemy liczyć na dużo większe zainteresowanie Francuzów niż przybysze ze wschodu a nawet z Południa. Dla Francuzów jest oczywiste, że jesteśmy Europejczykami, że mamy wspólne korzenie. Wiedzą o nas nie mniej niż o Holendrach czy Duńczykach, a więcej niż np. o Czechach. Tego atutu nie można jednak nadużywać. Trzeba uczynić zeń siłę. Musimy więc wyzbyć się tonu petenckiego. Nie przemawiać ani z niska ani z wysoka. Zachowywać się jak pełnoprawni członkowie europejskiej wspólnoty, której bezkompleksowymi członkami byliśmy przez 800 lat, a jedynie minionych lat dwieście osłabiło naszą sytuację.

W ciągu 10 lat odzyskaliśmy wszelakie: polityczne, ekonomiczne, kulturalne atrybuty obywatelstwa tego świata. Nie mamy więc powodów popadać w kompleksy ani też ... zapominać o korzeniach.

Prowincjuszem jest ten, co mówi wciąż o sobie i ten, co się swych korzeni wypiera. Prowincjuszem jest ten, kto lekceważy arcydzieła wyciągając znane sobie smaczki i ten, kto udaje, że się gdzie indziej urodził. Prowincjuszem nade wszystko jest ten, kto myśli tylko o sobie. I wszystko z perspektywy swojego grajdołka ocenia.

A przecież istnieją rzeczy i sprawy ważniejsze od Polski czy Francji. Istnieje Europa. Wartości śródziemnomorskiej kultury. Istnieje zagrożenie globalizacją. I solidarność międzynarodowa.

Instytut Polski winien zatem stać się miejscem, gdzie będą się mogli spotkać związani z kulturą Polską i naszym krajem zainteresowani ludzie kultury przybywający do Paryża bądź też w nim realizujący swoje międzynarodowe kariery.

2.2.2 Rola Polaków w Paryżu

Nie powinno to być jednak miejsce czysto polskie ! Polska powinna się kojarzyć ze szczególną otwartością, wszak bycie kulturalnym nie polega na tym by epatować sobą i swoją kulturą. Być kulturalnym to otwierać się na innych. Na naszych paryskich gospodarzy, amerykańskich czy niemieckich znajomych, obecnych w tym mieście wschodnich przyjaciół, którym być może jesteśmy w stanie pomóc tak jak nam jeszcze niedawno pomagano.

- Będzie zadaniem Instytutu Polskiego w Paryżu wykreowanie Polskiego Dnia (Jour fixe) - salonowych spotkań. Muszą to być spotkania niewymuszone. W paryskim stylu. Urządzone ze smakiem (choć bez rozrzutności). Powinny mieć charakter towarzyski bardziej niż artystyczny. A sztuka ich urządzenia to przede wszystkim takie skomponowanie gości zaproszonych by mieli oni ochotę wrócić tu powtórnie. By poczuli, że w Instytucie Polskim panuje swoboda.

Należy więc spenetrować środowiska paryskie, w których znajdują się Polacy o dużym znaczeniu. Środowiska architektów, świat mody, naukowców specjalizujących się w mikrobiologii, lekarzy i bankierów nie mówiąc o filmowcach czy aktorach. Warto pewnie urządzać benefisy, imieniny, spotkania gwiazdkowe. Jour fixe niepowtarzalny w jakiś sposób. (można np. urządzić raut z elementami „andrzejkowymi” zapraszając 30 listopada czyniąc bohaterem wieczoru Andrzeja Seweryna lecz zapraszając także innych polskich Andrzejów i francuskie Andrée oraz André)

2.2.3 Kreacja faktów medialnych

Andrzejki to dobry przykład bo bezpretensjonalny. To typowe imienny, raut, a jednak polski, oryginalny. Nie martyrologiczny ani polityczny. Nawet nie religijny. I taka winna być rola spotkań w Instytucie Polskim.

Skupienie wokół osób. Tych w Paryżu obecnych takich jak choćby znajomi: Krzysztof Pomian, Andrzej Seweryn, Kazimierz Brandys oraz uczeni w Paryżu zasiedzieli jak Piotr Słonimski bądź pojawiający się w nim, przybywający z innych krajów jak np. Alex Wolszczan. Zadaniem Dyrekcji będzie sprawić by poczuwszy się dobrze w Domu Polskim, ludzie tacy zechcieli do niego zaprosić swych francuskich przyjaciół. A także polskich przyjaciół takich chociażby jak nieoceniony historyk Jacques Le Goff czy socjolog Alain Touraine.

2.2.4 Instytut Polski a Paryskie Kręgi Opiniotwórcze

Nie można jednak zamykać się do środowisk polonijnych czy Polsce przyjaznych. Polacy często narzekają na fakt, iż budzą mniejsze zainteresowanie niż np. Rosjanie. I wydaje im się, że tamci mają lepiej. Otóż z Rosjanami przegrywamy w konkurencji inności. Wygrywamy w konkurencji tożsamości. Polak podobnie jak Liończyk czy Bretończyk nie wzbudzi w Paryżu zainteresowania jako Polak. Zainteresowanie może wzbudzić po prostu - siłą swego talentu. Jako malarz taki jakim był Jan Lebenstein, aktor jak Andrzej Seweryn, uczony jak Piotr Słonimski, muzykolog taki jak Piotr Kamiński etc. Polak nie musi być Polakiem by znaleźć swoje miejsce w Paryżu.

Ale to nie znaczy, że należy się wynaradawiać. Zapominać o swojej ziemi. Tak jak Chopin siłę swą czerpał z polskiego folkloru tak nasza obecność na mapie kulturalnej Paryża będzie uzależniona od tego czy potrafimy ofiarować Paryżanom (a to znaczy ludziom kultury z całego świata) to czego są ciekawi. To, co inne, co wschodnie, orientalne, tajemnicze - i w zmasowaniu ... nużące dla nich, tak jak i dla nas - czasami... !

2.2.5 Instytut Polski a kraje Europy Centralnej i Okcydentalnej

Instytut Polski w Paryżu może zatem stać się znakomitym tłumaczem kultury wschodu na zachodnią, miejscem spotkania elit Rosyjskich, Litewskich, Ukraińskich z Francuzami. Tłumaczem, co najważniejsze bezpiecznym – bo znającym proporcje.

I jeśli będą się u nas odbywały ciekawe spotkania poświęcone czy to folklorowi krajów nadbałtyckich, tradycji celtyckiej, kulturze góralskiej jednoczącej Polskę i Słowację, jeśli będą gościć u nas przyjaciele Czesi, Ukraińcy, Litwini, Rosjanie – z wielką przyjaciółką Polski i Polaków, a mieszkającą w Paryżu Nataszą Gorbaniewską, wtedy – i tylko wtedy ! - pojawią się u nas i uznają Instytut Polski za miejsce ciekawe tacy - znani wpływowi dziś w kulturalnych sferach Francji ludzie z paryskich środowisk opiniotwórczych jak np.:

Hélène Ahrweiler, Georges Balandier, Eugenio Barba, Marc Blancpain, Georges-Emmanuel Clancier, Jean Daniel, Jean Duvignaud, Daniel Barroy, Robert Abirached, Roger Gouze, Philippe Greffet, André Larquié, Jack Lang, Raymond-François Le Bris, Henri Lopès, Jean Malaurie, Edgar Morin, Georges Moustaki, Hubert Nyssen, Françoise de Panafieu, Claude Planson, Bruno Racine, Jack Ralite, Jacques Rigaud, Michel Roussin, Ellen Stewart, Catherine Tasca, Paul Virilio, Jean Matthyssens, Claude Santelli, Jacques Audiard, Marcel Beaulieu, Jean-Pierre de Beaumarchais, Philippe Beauvillard, Marcel Bluwal, Luc Béraud François Braize, Olivier Carmet, Agnes Chaniolleau, Jacques De Decker, Alain Donzel, Pascal Dusapin, Antoine Duhamel, Bernard Faivre d'Arcier, Laurent Heynemann Catherine Hiegel, Jérôme Hullot, Pierre-Henri Lamauve, Félicien Marceau, Jean-Pierre Miquel, Francis Mollet-Vieville, Alain Donzel, Bernard Rapp, Madeleine Ricaud, Karine Saporta, J.C Tachella, Philippe Vincent, Gérard Violette.

2.2.6 Instytut Polski a Środowisko Wspólnoty Polskiej w Paryżu

Ważne jest nie tylko, kto będzie przychodził. Ważne kto będzie nas wspierał. Nie wolno zapomnieć, że ulica Jean Goujon nie istnieje jeszcze na mapie polskiego Paryża nawet w ułamku tak silnie jak ulica Surcouf z Palotyńskim Centrum Dialogu, Wyspa Świętego Ludwika z Libellą, Hotelem Lambert i Polską Biblioteką - o Maison Laffite księcia Jerzego Giedroycia nie zapominając.

Ale też trzeba wiedzieć, że Centrum Dialogu zwraca się bardziej ku religijnym sprawom. Libella została zamknięta. Instytut Polski może więc skorzystać z pomocy osób takich jak choćby pani Danuta Szumska, Maciej Morawski, pani Zofii Hertzowej czy Olgi Scherer - winien stać się ich domem i w ten sposób zaznaczać się na mapie Paryża.

Muszę podkreślić, że osobiście znam większość tych ludzi od dawna. A Maciej Morawski - były korespondent RWE w Paryżu, dziś Delegat Generalny Wspólnoty Polsko-Francuskiej - zagwarantował mi współpracę i udostępnienie swoich paryskich kontaktów w celu przyciągnięcia ważnych osobistości francuskiego życia.

2.2.7 Instytut Polski a promocja Polski w Świecie

Przebywając ostatnio na stypendium rządu francuskiego organizowanym przez Maison de Cultures du Monde nawiązałem kontakty z urzędnikami rządowymi i samorządowymi, a także licznymi kulturalnymi instytucjami narodowymi i międzynarodowymi. Będę dążyć do tego by w Polskim Instytucie pojawili się goście z Guatemali i Secheli, Litwy i Moskwy czy Japonii, których spotkanie w Polskim Instytucie może być dla wszystkich stron miłe i korzystne.

Przepisem bowiem na Polskość jest przyrodzona nam tolerancja i co naturalne wyzbycie się jakiegokolwiek ksenofobii.

2.3. Ad.III Ośrodek Animacji

Wkraczając jako pierwsi do Unii Europejskiej reprezentujemy w niej nie tylko siebie. Nie ulega wątpliwości, że spośród krajów dawnego bloku wschodniego aspirujących dziś do Unii Europejskiej (Czechy, Węgry, Kraje Bałtyckie) Polska, ze względu na swe historyczne dziedzictwo jest bliższa Francji niż Niemcom. I ten czynnik w sposób znaczący odróżnia nas od Węgierskich czy Czeskich przyjaciół, którzy „chrzest” Unijny chętniej od nas otrzymają za pośrednictwem niemieckich kanclerzy.

Polska jednocześnie jest krajem obserwującym dziś działania Wysokiej Rady ds. Frankofonii, aspirującej do członkostwa lecz mniej frankofońską od Rumunii czy Bułgarii.

Stawia to przed nami pasjonujące wyzwanie w dziedzinie europejskiej polityki kulturalnej. Zadanie spełnienia roli pomostu między Europą Centralną i Wschodnią, a Zachodnią. Pomostu, którego tworzenie jest w końcu naszym cywilizacyjnym i kulturalnym dorobkiem (słynni z tolerancji religijnej mieliśmy wszak zarówno litewskich, węgierskich jak i francuskich królów i lepiej nam z nimi było niż z Sasami). Dostrzegł to szef polskiej Dyplomacji Profesor Bronisław Geremek, gdy mówił:

„Będziemy popierać euroatlantyckie aspiracje naszych sąsiadów - Litwy, Słowacji, a także innych państw regionu. Program Partnerstwa dla Pokoju, indywidualne programy współpracy, wspólne jednostki wojskowe oraz inne wspólne przedsięwzięcia służą m.in. realizacji tych aspiracji.

Polska będzie dążyć do rozwijania strategicznego partnerstwa z niepodległą i demokratyczną Ukrainą, która jest jednym z najważniejszych czynników stabilności i bezpieczeństwa w Europie. W miarę swoich możliwości, będziemy udzielać wsparcia demokratycznym władzom w Kijowie w ich dążeniach do utrwalenia niepodległego i stabilnego bytu Ukrainy oraz wzmocnienia powiązań z europejskimi strukturami integracyjnymi.

Będziemy prowadzić politykę otwartości wobec demokratyzującej się i reformującej się Rosji, szukając aktywnie punktów stycznych i konkretnych pól współpracy. Jako najdalej wysunięte na wschód państwo NATO jesteśmy żywotnie zainteresowani pozytywną ewolucją stosunków Rosji z Sojuszem.

Będziemy zabiegać o umacnianie się demokratycznych wartości na Białorusi i jej podmiotowości w stosunkach europejskich. Niepodległa, demokratyczna, stabilna i bezpieczna Białoruś leży w żywotnym interesie Polski."

Lapidarniej ujął to profesor Geremek wnet po objęciu urzędu pierwsze bodaj swe kroki kierując na Litwie, gdzie powiedział (cytuję z pamięci):- *Cóż Polska ma do wniesienia Zjednoczonej Europie jeśli nie dziedzictwo Rzeczpospolitej Obojga Narodów, jeśli nie nasze dobre kontakty i głębokie zrozumienie problematyki Europy Wschodniej i Północnej.*

Otóż Instytut Polski w Paryżu, usytuowany w miejscu tak prestiżowym jak ósma dzielnica:

dysponujący pięknym budynkiem, uobecniający (jak o tym była mowa w części drugiej projektu) rolę Polaków w kulturalnym Paryskim chórze ten instytut Polski musi się stać w znacznej mierze kulturalną ambasadą Europy Wschodniej w Paryżu. Musi potwierdzić naszą aspirację do stania się stolicą kultury Europy Centralnej. Musi reprezentować Polskę i Warszawę ale także Kijów i Grodno, Wilno i Lwów.

2.3.1. Organizacja Pomocy Intelktualistom Europejskim

I jak to uczynić nie budząc oporu, ksenofobii, uraz ? - Najprościej: Dając ! Dając! I jeszcze raz dając !!! Służąc swoimi salami. Udostępniając kontakty. Zapraszając przedstawicieli Litwy, Białorusi, Rosji. Nawiązując kontakty z Instytutami Kulturalnymi jeśli są takie w Paryżu, a jeśli ich nie ma otwierając swoje podwoje dla przybyszy z Białorusi, Litwy, Ukrainy.

Niczego nie narzucając lecz jedynie dzieląc się swym posiadaniem i swoją pamięcią o czasach gdy Polski stypendysta otrzymujący np. 500\$ stypendium wyjeżdżał z kraju gdzie miesięcznie zarabiał się \$20. Dziś Polacy przyjeżdżamy do Paryża z Kartą VISA i dochodem rządu 500 - 1000 \$ w Polsce. Lecz intelektualista litewski zarabia 200 \$, rosyjski 70\$ a ukraiński czy białoruski 20 \$. Tak jak my przed 10 laty.

My rozumiemy ich problemy. Wiemy jakim wzrokiem patrzą na książki kosztujące np. 100\$. My naprawdę wiemy jak pomóc i jest naszym obowiązkiem to uczynić.

I nie chodzi tu o jałmużnę. Przeciwnie. Chodzi o odtworzenie instytucji pomocy. O wykorzystanie pieniędzy istniejących w Unii Europejskiej. O zawiązanie trójstronnej współpracy, co jest warunkiem zwrócenia się o środki Europejskie.

Działalność tego rodzaju prowadzono swego czasu w Fondation Pour Une Entraide Intellectuels Européens. Fundusz Literatury, który znajdował się w jej gestii (finansowany z dotacji Czesława Miłosza częściowo znajduje się dziś pod opieką Fundacji Kronenberga). Ale Istnieje Przecież Instytut Spraw Wschodnich, Istnieje Aneks, nie mówiąc o działaniach Fundacji Sorosa.

Rolą Instytutu Polskiego w Paryżu winna być nie tyle nawet koordynacja, co informacja na temat tych akcji, tak by było wiadomo, kto może z jakich środków skorzystać: które dotyczą stypendiów, które literatury, co jest tylko dla Polaków, a czego może być więcej jeśli zostanie wprowadzone w obieg międzynarodowy.

Istnieją środki czysto polskie, takie które można wykorzystać w ramach wzajemnej współpracy ale istnieje też przede wszystkim trend integracyjny, który sprawia, że pieniądze tzw. Unijne dużo łatwiej pozyskać na projekty zbiorowe (przynajmniej trójstronne) niż odseparowane.

Instytut Polski w Paryżu powinien stać się miejscem takich spotkań, wymiany informacji, a w rezultacie zapewne zorganizować (a można tu liczyć na współpracę i l'AFAA i Maison de Culture du Monde, które takie akcje mają w swych celach statutowych) sympozjum poświęcone sposobom kultywowania Uniwersalnych Wartości Kulturalnych Jednoczącej się Europy (de facto: Konres Kultury Europy Środkowowschodniej)

Tak jak przywołana Fondation Pour Une Entraide Intellectuels Européens, choć zwrócona głównie dla Polaków miała na pieczy całą Wschodnią Europę, tak dziś Instytut Polski w Paryżu - tworząc miejsce spotkania działaczy Fundacji George Sorosa, Kronenberga, wypróbowanych przyjaciół, twórców polskiego Paryża takich choćby jak np. Wojciech Karpiński, Barbara Toruńczyk, Irena Lasota czy (mieszkający dziś w Polsce) Mirosław Chojecki - może działaniom tym nadać nową treść i paneuropejski wymiar.

2.3.2. Kreacja Międzynarodowych Projektów Kulturalnych

Istnieje opinia, że Instytut Polski jest w istocie Instytutem Kultury, ten zaś powinien prowadzić tzw. działalność kulturalną. Sprowadza się ona w istocie do organizacji kosztownych wystaw, koncertów, spotkania z pisarzem czy filmowego pokazu. Czasem (bo dużo to kosztowniejsze) spektaklu teatralnego.

Tak naprawdę cel takich spotkań może być jeden – załatwienie temu czy owemu artyście z Polski możliwości przyjazdu do Paryża. Wprawdzie na jego koncercie zjawi się kilku emerytów jednak on ma szansę otrzeć się o salony sztuki. I cel ten jest bardzo szlachetny. Tylko powinien być jawny.

Instytut powinien oczywiście sprzyjać przyjazdom, wspierać stypendystów, w miarę swych możliwości udostępniać nawet możliwości noclegu, krótko mówiąc służyć wszelką wiedzą i pomocą dla tych, co pragną być w Paryżu.

Mamy świetną siedzibę. Siedzibę, w której niekoniecznie warto organizować dużym nakładem kosztów zdarzenia artystyczne, które muszą zniknąć w paryskim tłoku i wpisać się na listę prowincjonalnych zdarzeń.

Nie musimy jednak zamykać się w budynku Instytutu jak w jakimś getcie polskim. Możemy wykorzystać to miejsce do spotkań. A jednocześnie stowarzyszyć się z Czechami, Rosjanami, samymi Francuzami: wyjść na ulicę, nawiązać kontakty z paryskim samorządem. Zorganizować w paryskiej Valée Suisse (u zbiegu Cour de Reine i av. Rooswelt, tuż obok Instytutu) paryski remake warszawskiego Konkursu Teatrów Ogródkowych, przeniesionego z warszawskiej Doliny Szwajcarskiej.), nawiązać kontakty z organizatorami Letnich Festiwali w Królewcu, w Kopenhadze i w Mołdawii. Pracować nad zrealizowaniem międzynarodowego projektu (finansowanego między innymi ze środków Europejskich), który rozgrywać powinien się w Polsce (będącej geograficznym centrum jednoczącej się Europy), mogący jednak mieć swoje narodowe, a nawet paryskie odbicia.

2.3.3. Imprezy towarzyszące spotkaniom Instytutowym

Instytut Polski w Paryżu może się zatem stać również współorganizatorem planowanego przez mnie od dłuższego czasu letniego Festiwalu pt. *Vistule Vivante*. (Por. Załącznik 5.1 *Projekt wstępny Festiwalu Wisła Żywa*.) Jego miejscem miałyby się stać Polska, w szczególności Warszawa ale także inne nadwiślańskie miasta jak Kraków, Toruń czy Gdańsk.

Dzięki temu festiwalowi miałyby szansę stać się Polska autentycznym miejscem spotkania Europy Wschodniej i Okcydentalnej z Zachodem. A wszystko to dzięki zawiązaniu trójstronnych projektów, które udrożniłyby wkraczanie Polski i ościennych krajów poprzez Paryż do Europejskiej Wspólnoty.

2.3.4. Sezon Polski w Paryżu (Rok 2003)

Dopiero w tym kontekście ostatnie choć nie najpośledniejsze odsłania swoje oblicze - w rezultacie główne zadanie Dyrektora Instytutu Polskiego w Paryżu w latach 2000-2004. Winno być nim rzecz jasna doprowadzenie do realizacji istniejących planów zorganizowania jednego roku (mówi się już o roku 2003) Rokiem Sezonu Polskiego.

Pozostaje oczywiście do rozstrzygnięcia w jakim zakresie, a przede wszystkim w jakiej roli ma Polska interes wystąpić przy tym ewentualnym Polskim Sezonie ?

Gościa ?... - Czy może - gospodarza !!!

Polacy narzekają często, że nie są tak dobrze traktowani jak choćby Palestyńczycy (wiosna Palestyńska 1997), Egipcjanie (Sezon 1997), Izraelczycy

(jesień 1998) czy Marokańscy (Sezon 1999), którzy kolejno w latach 1997 - 1999 stawali się bohaterami Sezonu Kulturalnego.

Polacy będą wkrótce boleć, że Paryżan bardziej zapewne zainteresuje tajemna Rosja od oczywistej Polski z jej na pamięć znanym Mickiewiczem, Chopinem i w pełni przyswojonymi przez kulturę współczesnego zachodu filmami Holland, Kieślowskiego, Wajdy, z Grotowskim, Lebensteinem, Pendereckim, Preisnerem, Miłoszem etc.

Ci wszyscy wielcy są znani i funkcjonują we Francji **OSOBNO**. Kieślowski robiąc filmy współfinansowane przez ^{arte} czy **CANAL+** z udziałem francuskich aktorów, rozgrywające się w polskich HLM-ach wybudowanych we Francuskich fabrykach domów, może najwyraźniej pokazał jak nam do siebie niedaleko. Jeszcze bliżej dziś, gdy oglądamy te same filmy w TV kablowej, robimy podobne zakupy w identycznych Grande Surface rodem z Francji. Można więc stwierdzić, że Polacy nie potrzebują Polski by zaistnieć we Francji. Opowieść o Nowej Hucie jest tak bliska Paryżaninowi jak fotografia z Brestu. Będzie zrozumiana nie jako „ciekawostka” lecz w swej istocie. A inna sprawa, że do istoty dotrze kiedy się nie wynarodowi, kiedy jak muzyka Chopina i filmy Kieślowskiego będzie cała z Ursynowa i z Żelazowej Woli

Chcę przez to powiedzieć, że Polak w Paryżu nie potrzebuje taryfy ulgowej. Gdyż jeśli jest Paryż stolicą europejskiej kultury to jest zarazem stolicą naszą. Miejscem, gdzie od Ronsarda i Kochanowskiego po Miłosa i Preverta przecinały się drogi europejskiej kultury. My Polacy nie potrzebujemy lansować Polski w Paryżu lecz jedynie rozmawiać o sprawach ważnych dla Europejczyków i sposobie w jaki inaczej widzi się je w Bretanii, nad jeziorem Genewskim czy na Wiślanych Bulwarach . Polacy nie potrzebują nadzwyczajnego przyjęcia w Paryżu. My tu jesteśmy u siebie.

Jeśli więc w Paryżu jesteśmy u siebie to nie musimy ani nie powinniśmy występować w nim w roli niezbyt oryginalnego gościa. Lecz w roli obeznanego z ciekawostkami kultury Centralnej Europy – GOSPODARZA !

Na dobry ład sytuacja Warszawiaka w Paryżu nie jest ani na jotę gorsza od przybysza z jakiegoś prowincjonalnego Luneville w Mozeli. A siła polega na tym, że wie i widzi to, co z Paryża trudniej dostrzec. I tak jak Mozelczyk więcej wie o Niemcach i inaczej ich odbiera od powiedzmy Gaskończyka, tak Polak może być interesujący dlatego, że przeżył komunizm, mówi po rosyjski, ma kontakt z Litwinami, wie gdzie kończy się Ukraina, a Rumunia zaczyna.

To się przecież z lekka Francuzowi myli; tak jak nam mylą się południowo amerykańskie stolice.

I tu jest właśnie siła i bogactwo kultury polskiej. Mówiąc językiem śródziemnomorskim biegle władamy okcydentalnym. Naszą siłą nie jest inność lecz zrozumienie inności. Znajomość inności może wprowadzić nas na salony, wycucie formy pozwoli zostać w nich, kiedy już ciekawostka nowością być przestanie.

Stąd idea by Sezon Polski uczynić **Sezonem Odzyskanych Narodów**. Ale Sezonem czy Festiwalem, zorganizowanym przez Polaków i przez Polaków Paryżowi zaproponowanym.

Festiwal ten odbywał by się zapewne w znacznej swej części w Warszawie, gdzie tworzy się już w porozumieniu ze strukturami samorządowymi zaplecze organizacyjne do jego kreacji. Nosić mógłby proponowane imię „Wisła Żywa” (por. Zał.5.1). Rozgrywany nad brzegami Wisły, rozwinięty o czerwcowy spływ od Krakowa do Gdańska, osadzony w Warszawskiej Dolinie Szwajcarskiej,

współorganizowany przez Fund. „Kultura Tutaj Obecna”, Biuro Zagr.TVP, Instytut Francuski w Warszawie i Polski w Paryżu - sprowadzał by przede wszystkim turystów do Polski. Czyniąc z naszego kraju miejsce europejskich spotkań kulturalnych, których jednak skromną (bo kosztowniejszą) odbitkę można by także pokazywać w Paryżu w bliskiej Instytutowi Valée Suisse (av. Roosevelt i Cours de Reine).

3. Ad. 4. Zaplecze Finansowe i Organizacyjne

Istota sukcesu wszelkiej promocji to oczywiście wzbudzenie zainteresowania mediów. Dyrektor Instytutu Polskiego w Paryżu te główne sprawy: prasę i kasę - wzajemnie ze sobą związane, chce mieć na pieczy.

Trzeba jednak o kilku sprawach wiedzieć.

1/ Produktem mediów nie jest nigdy wydarzenie lecz jedynie oglądalność.

Dlatego też naiwnością byłoby wciąganie mediów we współprodukcję zdarzeń. Można jednak kreować wydarzenia, które

a/ stają się newsami

b/ przyciągają publiczność, a co za tym idzie stają się obiektem zainteresowania mediów, za którymi przyciągnąć można sponsorów i reklamodawców.

3.3. Kontakty z mediami

Będzie zadaniem Instytutu Polskiego

- Kreowanie zdarzeń medialnych mogących wzbudzić zainteresowanie opiniotwórczych środowisk dziennikarskich.

Trwałego zainteresowanie „prasy” paryskiej nie zdołamy ani nie zechcemy budować na „folklorze” lecz na problemach najwyższej wagi. Jeśli natomiast zdołamy np.: - namówić profesora Alexa Wolszczana by w Instytucie Polskim mówił o Pulsarach i prawdopodobieństwie istnienia inteligencji w Kosmosie (a nie jest to stwierdzenie gołosłowne bo najpoważniejszy polski pretendent do Nagrody Nobla uczestniczy w seminariach tego rodzaju w Stanach

Zjednoczonych) - to bez wątpienia zwrócimy się do jakiejś publiczności dla której UFO-ludki są ważniejsze od polskiego pochodzenia jednego z wybitniejszych Astronomów Współczesnej Doby.

- Jeśli stworzymy projekt np. „Parki Miejskie”, w ramach którego określony rodzaj spotkań (typu Guinguettes - odbywać się będzie w Warszawie w Paryżu, a może jeszcze np. w Petersburgu czy Kopenhadze) - to nie tylko mamy szansę znaleźć publiczność lecz przede wszystkim dobić się do tych środków Unijnych, których otrzymanie jest możliwe tylko dla projektów międzynarodowych.

- ŁĄCZĄCYCH PRZYNAJMNIEJ TRZECH MIĘDZYNARODOWYCH PARTNERÓW

3.4. Środki budżetowe

Mam tu na myśli przede wszystkim Programy Unii Europejskiej dystrybuowane przez „Relais-Culture-Europe” na lata 2000-2004 lecz także środki, które pozyskać można w samej Francji poprzez współpracę z:

- AFFA (Association Française d'Action Artistique)
- Ministerstwem Spraw Zagranicznych Francji (Ministère des affaires étrangères)
- Ministerstwem Kultury i Komunikacji (Ministère de la culture et de la communication (le Département des affaires internationales, la Direction de la musique, de la danse, du théâtre et des spectacles, la Délégation aux arts plastiques) z DRAC (Directions Regionales Actions Culturelles)
- oraz Wspólnotami Terytorialnymi (Samorządami) z takimi ważnymi już dla Polaków miejscami jak Valenciennes, Brest, Vitré. A także miastami i Regionami, które podpisały polsko-francuskie umowy o „bliźniactwie”.

Szczególnie ważne zdaje się właśnie rozwijanie i inspirowanie bezpośrednich kontaktów kulturalnych między strukturami samorządowymi Polski i Francji.

3.5. Współpraca bilateralna

Działanie to uzgodnione musi zostać między departamentami polityki kulturalnej MSZ, powstającym Instytutem Mickiewicza z l'AFAA, której zadaniem jest „służenie przyjmowaniu we Francji obcych kultur i koordynacja między ministerstwami, miastami i instytucjami stworzenia Zagranicznych Sezonów Kulturalnych we Francji (Saisons culturelles étrangères en France,). Winna być ona ich projektantem, merytorycznym koordynatorem i rzecznikiem pozostającym w kontakcie ze wszystkimi jego kulturalnymi składnikami. Ma to pozwolić w ramach wzajemnej polityki dyplomatycznej do stworzenia znakomitych podstaw nawiązywania dialogu z pewną liczbą państw.

4. ZAKOŃCZENIE

Przechodząc w zakończeniu tego projektu z poziomu ogólnej refleksji na piętro wykonawcze z natury rzeczy odwoływać się zaczynam do własnych doświadczeń organizacyjnych i medialnych.

Mając wielokrotnie okazję rozmawiać z Dyrektorami Zagranicznych Instytutów Polskich za granicą stwierdziłem, że potwierdza się opinia, iż każda impreza, nawet najciekawsza zorganizowana w Instytucie Narodowym nabiera posmaczku „cepeliady”, której nikt traktować nie będzie poważnie. Potwierdza to np. Ernest Bryll, który twierdzi, że ta sama impreza zorganizowana w Instytucie Polskim czy pokazana na Festiwalu w Edynburgu ma zupełnie inny rezonans.

Troską więc moją jako Dyrektora Instytutu Polskiego nie będzie nigdy lansowanie czegoś co sam lub ktoś z mych znajomych uważa za dobre. Troską moje będzie przyciąganie francuskiej (a raczej międzynarodowej obecnej w Paryżu publiczność) na imprezy, organizowane lub medialnie wspierane przez INSTYTUT.

Wiem to z doświadczenia, że nawiązanie kontaktu z kawiarenką, Merostwem Paryża, a przede wszystkim Ósmej Dzielnicy pozwoli mi stworzyć miłą imprezę, która może zainteresować latem dziennikarzy , czy innej telewizji, bez których udziału nie jest możliwe wykreowanie miejsca spotkania.

5. Załączniki

5.1 Projekt wstępny Festiwalu Wisła Żywa

Andrzej Tadeusz Kijowski

PROJET PRÉLIMINAIRE DU FESTIVAL

„Vistule Vivante”

1.HISTORIQUE

La capitale de la Pologne est située presque au centre géographique de l'Europe. Lors de son entrée dans la Communauté Européenne, Varsovie sera le lieu naturel de la plupart des rencontres culturelles d'une Europe englobant aussi bien le Nord (Finlande, Suède, Lituanie, Lettonie, Estonie) que l'Est (Russie, Biélarusse, Ukraine, Tchéquie et Slovaquie). Ces espaces de rencontres et d'échanges ouvriront une nouvelle étape de connaissance et compréhension entre les Européens d'Occident et ceux qui viennent tout juste d'accéder à l'indépendance.

Le rôle particulier assigné à Varsovie est dû au fait qu'elle se trouve placée sur l'axe Paris-Moscou. Une anecdote rapporte qu'un homme voyageant en train de Paris vers Moscou était descendu à la gare de Varsovie, croyant arriver à destination. Un autre voyageur de Moscou vers Paris en descendant à Varsovie pensa la même chose... L'une des caractéristiques de Varsovie est le fait, que de par son essence et sa place, elle possède une vocation culturelle particulière et rayonne comme capitale d'un pays qui, quoi qu'en dise, est à majorité catholique. Ainsi, les valeurs chrétiennes issues de la culture méditerranéenne y sont toujours vivantes. La Pologne est aussi le pays où vit le jour l'Union de Lublin (1569), signe précurseur d'une Europe qui naissait sous Charles Quint et qui de nos jours se concrétise avec le traité de Maastricht.

L'histoire des alliances de la Pologne est liée avec la cour d'Autriche, d'Italie et de France. La dynastie des Jagellons régna sur une Pologne unie au Grand Duché de Lituanie, sur un territoire qui aujourd'hui fait partie de l'Ukraine et de la Biélorussie. Certes, le voisinage encombrant de la Russie fut pesant, mais contrairement aux

Allemands, les Polonais bâtissaient leurs relations avec les Russes, non sur une acceptation inconditionnelle des différences, mais sur une recherche commune de ce qui est universel. Ainsi, ce ne fut pas seulement une question d'acceptation, mais de compréhension de tout ce qui forme et constitue une communauté appelée Europe.

De toute évidence, les bases universelles d'une coexistence pacifique en Europe se retrouvent dans les racines communes de notre culture latine. Cependant des dangers surgissent et une américanisation à outrance en est un, bien que pas si longtemps encore elle était considérée comme un élément positif. La nouvelle génération d'Européens perçoit cette menace et c'est pourquoi les jeunes, qu'ils soient de Paris ou de Varsovie, cherchent les racines profondes de leur identité et refusent toute forme de globalisation. Une Europe dominée par Monsieur "Mac Monde" est loin de leur convenir...

Paris fut et restera la capitale par excellence de tout ce qui se rapporte à l'Europe. Il semble que la France est pour la grande majorité des habitants du Vieux Continent le seul point stable dans la recherche d'un pluralisme culturel qui sauvegarde une civilisation qui unit sans exclure.

Il y a certes bien des festivals de renom, riches en traditions et ayant lieu au cœur de l'Europe, mais Berlin - car c'est de lui qu'il est question - tend à amoindrir le rôle d'une culture latine dont Varsovie rayonne et possède la vocation...

Durant la période estivale ce ne sont pas seulement les touristes étrangers, mais les Polonais eux-mêmes qui voudraient avoir accès à des manifestations culturelles de qualité, qui répondraient aux besoins d'une culture qui ne serait pas élitiste.

J'en conclus, que nous pouvons considérer la création d'un nouvel espace culturel en plein cœur de Varsovie - à la croisée d'importants axes de communication - comme d'une opportunité pleine d'avenir. Cette rencontre de l'Est et de l'Ouest serait un événement notoire et un antidote à toutes les globalisations éventuelles.

2.BUTS DU FESTIVAL

La mise en place de certaines structures est d'autant plus nécessaire qu'elles doivent assumer et répondre aux exigences suivantes:

- offrir un lieu de rencontres internationales entre l'Europe de l'Est et l'Ouest, englobant les acteurs, peintres, artistes et hommes de cultures. (Sans omettre l'Europe du Nord avec la Suède, Norvège, Finlande, Lettonie, et Estonie).

- fonder un organisme de gestion des activités en cours ayant un caractère permanent.

- planifier des projets qui répondraient à des critères précis, permettant de réaliser des projets de qualité.

REMARQUES: L'élément principal unissant les activités projetées, est l'emplacement du festival qui se déroulera sur les bords de la Vistule, Varsovie étant l'une des rares villes d'Europe où l'agglomération urbaine ne côtoie pas directement les abords de la rivière. Les grands espaces verts aménagés le long de la Vistule (Wybrzeże Gdanskie) permettent la réalisation du présent projet.

3.ORGANISATION DU PROJET

Les acquis dus à l'organisation des spectacles qui ont eu lieu à Varsovie lors du IX-ème Festival de Théâtres des Guinguettes, pourront servir en tant que base de données et d'informations pour mettre en place les spectacles du futur festival.

Durant l'été de l'an 2000, le festival de Théâtres des Guinguettes se déroulera comme prévu en plein centre de Varsovie, conformément à la tradition de ces dernières années. Le premier prix sera décerné par le Président de Communauté Urbaine de Varsovie et se montera à 25 000 zlotys (environ 36 000 FF). Les théâtres et troupes venant de Varsovie et de province y seront sélectionnés selon un règlement très strict par le directeur du Festival (Andrzej Tadeusz Kijowski). Des personnalités marquantes du monde du théâtre siègent dans jury chargé d'apprécier la qualité des spectacles présentés, dont Izabella Cywińska (ex-Ministre de la Culture) et Wojciech Malajkat (acteur).

Le prix du public, d'un montant de 1 000,00 zlotys, a été offert par le quotidien "Gazeta Wyborcza". En 1998, c'est Barbara Borys-Damiecka, directrice du théâtre Syrena de Varsovie, qui présida les débats du jury, assistée par l'actrice Zofia Kucona, le metteur en scène Adam Kilian et Dorota Wyzynska.

Le concours du Festival des Théâtres de Guinguette a lieu depuis huit ans et est organisé durant les mois d'été (depuis juin jusqu'à fin septembre). Le concours concerne aussi bien les pièces étrangères que polonaises. Les institutions qui organisent et financent l'événement sont des institutions municipales de la ville de Varsovie.

Les spectacles ont eu lieu à des dates fixées par le programme et se déroulent dans la cour intérieure du Café Jardin (Kawiarnia Ogrodkowa). Durant les sept dernières années, le concours s'est déroulé au:

- Café Lapidarium" situé rue Nowomiejska
- Café Gwiazdeczka, rue Piwna,
- Café Stara Dziekanka, allée Krakowskie Przedmiescie dans la Vielle Ville de Varsovie.

Dernièrement, les représentations se sont déroulées sur la Place Mariensztat, dans la Dolina Szwajcarska (Vallée Suisse), au coin de l'allée Ujazdowski et de la rue Chopin.

Les établissements choisis ont accueilli à chaque représentation quelques 600 spectateurs, qui une fois le spectacle terminé pouvaient s'attarder pour discuter, consommer, le tout se déroulant en plein air. Depuis huit ans c'est l'une des rares attractions de la capitale accessible à tous et qui a lieu en période estivale. C'est aussi un événement culturel hebdomadaire s'adressant à un large public.

Les traits principaux de cet événement culturel varsovien peuvent se résumer au fait de posséder un caractère convivial, voir même familial, à la durée de chaque spectacle (14 en tout, mais qui ne dépasset pas une heure chacun), ainsi qu'au nombre de participants qui ne cesse de croître chaque année. L'entourage immédiat de la Vieille Ville de Varsovie, rehausse par ses monuments et musées toutes les représentations.

Un service d'information assuré par la presse et la télévision polonaise ont fait que le festival a acquis une très bonne renommée.

Le patronage de l'hebdomadaire "Gazeta Wyborcza" a permis au festival d'acquérir une audience nationale.

Les organisateurs du concours améliorent constamment sa formule. Ainsi, des transmissions télévisées en direct par la chaîne "POLONIA 1" eurent lieu en 1993 et 1994. La première chaîne de la télévision polonaise TVP 1, a couvert l'événement en 1996 et 1998. Des comptes-rendus sur les spectacles furent présentés lors des concours de 1997 et 1998, ceci sur la station de télévision "WOT" de Varsovie.

Les animateurs du concours ont entrepris une action dans le but de restaurer un lieu historique qui pouvant abriter les représentations théâtrales dans la Dolina Szwajcarska (Vallée Suisse). C'est là qu'autrefois se trouvait un théâtre d'été (d'après une iconographie de M.Galewski datant des années 1890-1935)

Il faut souligner que les lieux où se déroule le concours possèdent ses propres activités parallèles, telles que vernissages, concerts, foire du livre et expositions de toutes sortes. Ces activités commencent dès le printemps et se terminent fin automne.

4. TRAVAUX PRÉLIMINAIRES

L'idée du projet a été formulée par le sous-signé (Andrzej Tadeusz Kijowski, comp.VC - ci-jointre) et développée par Monsieur Maciej Domanski, Directeur du Bureau de Coopération avec l'Étranger de la Télévision Polonaise (TVP SA). L'ensemble des travaux a été élaboré comme suit:

1. Mise en place des structures administratives et une gestion de l'ensemble du festival.
2. Aménagement des espaces destinés aux manifestations prévues par le festival (ceux au bord de la Vistule).
3. Préparation d'un sommaire des activités artistiques prévues.
4. Prévisions et plan des dépenses prévues
5. Mise au point des principes d'une coopérations effective avec les autorités locales et municipales - (déterminer les compétences de chacune des parties).
6. Choix du cadre juridique et répertoire des principales orientations à prendre.
7. Élaboration détaillée de toutes les questions techniques se rapportant à la propreté, transport, la sécurité et protection des lieux.
8. Planifier une coopération étroite avec les médias concernant la publicité et la promotion du festival.

5.PROGRAMME DES TRAVAUX

Les structures mises en place seront prêtes plusieurs mois à l'avance et chaque décision deviendra effective dès la signature des ententes ou contrats. Le dossier du programme comprend:

1. Une présentation écrite pour l'ensemble des troupes théâtrales venus de l'étranger.
2. Un plan détaillé des emplacements prévus pour chaque manifestation et les activités économiques qui en découlent (restauration et autres).
3. Une documentation photographique pertinente.
4. Une liste des institutions, organismes et sources de financement, ainsi que de tous les accords nécessaires au bon fonctionnement du festival.
5. Un sommaire des institutions et organismes finançant l'ensemble des activités prévues, avec une analyse financière succincte des rentrées prévues.

La documentation complète prévoit l'élaboration d'un calendrier avec:

- a/ les dates précises pour chaque spectacle
- b/ les programmes clairs et préparés avec minutie (surtout pour ce qui est des spectacles polonais)
- c/ les propositions écrites et pointues sur le contenu des spectacles présentés par les troupes invitées (pas de confirmation).
- d/ un diagramme détaillé des coûts financiers
- e/ un plan sur les emplacements prévus
- f/ les lettres d'intention des sponsors
- g/ les principales ententes signées avec les organisateurs du festival

Ce dossier complet sera présenté à tous les intéressés. Une fois les démarches entreprises, les organisateurs assument juridiquement toutes les responsabilités découlant des accords signés avec les médias, sponsors, organismes étrangers et polonais. Le bureau central du festival informera en détail de tous les points énumérés précédemment.

Le festival se tiendra sous les auspices du Ministre de la Culture et des Arts de la République de Pologne et du Président du Sénat Polonais.

INSTITUTIONS RESPONSABLES DU FESTIVAL

- La Fondation "CULTURE D'ICI"
- Le Bureau de Coopération avec l'Étranger de la Télévision Polonaise TVP SA

Le Bureau de Coopération avec l'Étranger de la Télévision Polonaise se compose de sept ensembles, à savoir: 1. Achats de films étrangers et émissions télévisées 2. Organisations de festivals et coopération internationale 3. Coopération avec l'EBU 4. Prestations aux étrangers et services divers 5. Aspects économiques généraux 6. Voyages et délégations à l'étranger 7. Problématique des transports et douanes

Le Bureau de Coopération avec l'étranger de la Télévision Polonaise travaille avec des droits d'exclusivité au nom de la TVP SA et négocie les ententes et contrats pour l'achat de films, d'événements sportifs, manifestations culturelles et autres. Il prépare et coordonne la réalisation des contrats signés avec les stations de télévision étrangères. Depuis plusieurs années il est le principal organisateur des manifestations et festivals qui ont eu lieu en Pologne.

- L'Agence Polonaise d'Information (PAI)

L'Agence Polonaise d'Information a pour but de promouvoir la culture polonaise. Elle dispose d'un "Centre de Presse" et dessert les institutions et entreprises étrangères travaillant en Pologne. PAI PRESS est l'un des services de la PAI, qui offre aux correspondants étrangers des informations de première main ainsi que des bulletins d'informations. Les éditions INTERPRESS sont une maison d'édition qui fait partie de la PAI et publie vers l'étranger tout ce qui se rapporte à la Pologne. PAI EXPO - organise les foires internationales, les événements à caractère économique et un service photographique de qualité internationale.

6.ACTIVITÉS PRÉVUES

L'idée principale du festival est la création d'une "ville artificielle" pour une période des trois mois, dans le but de promouvoir le théâtre et les activités qui en découlent.

Un bureau central coordonnera les activités du festival "VISTULE VIVANTE", tout en restant au service des principaux organisateurs de l'événement.

Les activités seront:

- créer une nouvelle qualité de relation en vue d'un développement des relations internationales entre les divers participants.
- servir le développement de Varsovie en tant que capitale culturelle
- agir en faveur de l'intégration européenne.

C'est dans le cadre de ces activités qu'entrerons par la suite des initiatives telles que: programmes télévisés, conférences, colloques, rencontres avec des personnalités politiques et les hommes d'affaires. Il est impossible de prévoir quelles seront les retombées potentielles de ces rencontres, qui seront à plusieurs niveaux (économique, politique, culturel) créant un espace d'échanges internationaux unique et prometteur.

7.FINANCEMENT

Le financement du festival reposera sur:

- les organismes municipaux et gouvernementaux polonais
- les restaurants et traiteurs participants
- les agences publicitaires festival
- les commerçants louant les stands et espaces
- les stations radios et télévision (droits de transmission des pièces

Certaines conditions s'imposent pour que le festival puisse durer et garder une image de marque: les prix pratiqués pour les locations, publicités et autres seront stables, afin de ne pas provoquer de surenchère ni susciter des malentendus.

Tout le projet se chiffre à environ 250 000,00 zlotys (371 806,00 FF) financé en grande partie par les autorités municipales de Varsovie.

REMARQUE: Vu l'importance d'une gestion saine et rigoureuse, une politique de transparence financière sera mise en place, ceci en vue des futures prestations des organisateurs et de l'image de marque du festival.

L'engagement et le soutien des autorités culturelles et politiques françaises étant primordial, nous nous en remettons à leur décision, qui jusqu'à présent n'a jamais fait défaut.

dr Andrzej Tadeusz Kijowski

5.3. Odpis Listu Ambasadora Stefana Mellera – 1999

5.5. Fragm. EXPOSÉ Ministra Bronisława Geremka wygłoszonego w Sejmie RP w dniu 8 kwietnia 1999. •

„Mamy we Francji, która jest niezwykle ważnym czynnikiem równowagi i stabilności w Europie oraz wpływowym członkiem Unii Europejskiej, życzliwego partnera sprzyjającego realizacji strategicznych celów naszej polityki zagranicznej i polityki bezpieczeństwa.

- *W 1999 roku dążyć będziemy do nadania wyższej rangi Francji w naszych stosunkach z zagranicą, we wszystkich kluczowych dziedzinach. Pragniemy, aby Francja utrzymała swoją rolę promotora polityki reformy oraz rozszerzenia Unii Europejskiej. Służyć temu powinny intensywne kontakty międzyrządowe, parlamentarne, między partiami politycznymi, jak również na szczeblu lokalnym.*

- *Jednym z zasadniczych celów naszych działań adresowanych do Francji będzie stworzenie korzystnych warunków dla zwiększenia w Polsce francuskich inwestycji oraz wzrostu wzajemnych obrotów handlowych. Mamy jednocześnie na uwadze konieczność zmniejszenia niekorzystnego dla nas deficytu w bilansie handlowym. W szerszym niż dotąd zakresie, z pełną dbałością o nasze interesy, będziemy z uwagą analizować francuskie propozycje reformy instytucjonalnej Unii Europejskiej. W istotnym stopniu wydają się one zbieżne z naszymi preferencjami.*

- *W stałym i ścisłym kontakcie z Francją będziemy również wносить swój wkład do debaty nad Europejską Tożsamością Bezpieczeństwa i Obrony w ramach NATO oraz nad Europejską Obroną. Dostrzegamy i doceniamy rosnącą rolę polityczno-wojskową Francji w Europie, wagę jej zmodernizowanego potencjału militarnego.*

- *Partnerska i sojusznicza współpraca z Francją i Republiką Federalną Niemiec ma również swój niezwykle ważny i unikatowy*

wymiar wielostronny. Współpraca w ramach Trójkąta Weimarskiego stwarza m.in. ramy dla podejmowania inicjatyw służących zaangażowaniu tych dwóch kluczowych państw UE na rzecz integracji Polski ze strukturami europejskimi. Jest zatem ważnym uzupełnieniem bilateralnych stosunków Polski z Francją i Niemcami, aczkolwiek nie to przesądza o jego wadze i doniosłości. Trójkąt stanowi nową formułę stosunków międzynarodowych w centrum Europy. Jego atrakcyjność zawiera się w tym, że jest on instytucją o wymiarze europejskim i forum umożliwiającym podejmowanie europejskich problemów. Umożliwiając dialog "dwóch części Europy", Trójkąt stanowi jeden z kluczowych elementów budowania regionalnej i europejskiej pozycji Polski. Równocześnie, Trójkąt Weimarski może stanowić dogodne forum dyskusji, m.in. na temat polityki wschodniej rozszerzającej się Unii Europejskiej i konstruowanej obecnie strategii UE wobec Rosji, a w przyszłości również Ukrainy. Ważnym elementem współpracy weimarskiej powinna stać się także debata na temat bezpieczeństwa europejskiego.

- W ramach zaplanowanych na 1999 rok kontaktów w ramach Trójkąta Weimarskiego odbędą się spotkanie na szczycie z udziałem prezydentów Polski i Francji oraz kanclerza Niemiec, a także doroczne spotkania ministrów spraw zagranicznych i obrony.

Fragment	EXPOSÉ	Pana	Ministra	Bronisława	Geremka
----------	--------	------	----------	------------	---------

wygłoszonego w Sejmie RP w dniu 8 kwietnia 1999

6. Dossier kandydata (dr A.T.Kijowski)

6.1 Życiorys (CV)

Urodzony 15 lipca 1954 roku w Krakowie.

Żonaty. Dwie córki.

adres:

priv. ul. Długa 8/14 m. 49; 00-238 Warszawa

e-mail: kijowski@w.pl; internet: www.kijowski.w.pl

tel/fax/modem: +48 [22] 831 59 37; +48 [86] 277 41 56

tel.komórkowe: +48 [0] 501 067 269;

biuro: ul. Wilcza 72 lok. 12; 00-670 Warszawa

tel/fax + 48 [22] 622-678-0

publicysta, autor: książek (*Chwył Teatralny* - Wydawnictwo Literackie, 1982; *Teoria Teatru*, Ossolineum, 1985); recenzji teatralnych; artykułów na tematy kulturalne; ponad 250 telewizyjnych programów publicystycznych (m.in. *A Teraz Konkretnie*; *ATaK Show*); ponad 700 newsów filmowych dla Wiadomości Warszawskich NTW.

- ◆ Członek Związku Autorów i Kompozytorów, Scenarzystów (ZAiKS)
- ◆ Członek Stowarzyszenia Pisarzy Polskich (SPP)
- ◆ Fundator Fundacji *Kultura Tutaj Obecna*

Wykształcenie

1976 - Studia Polonistyczne na Uniwersytecie Warszawskim (z wyróżnieniem)

1980 - Studia Doktoranckie w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN (Naukowa Nagroda Indywidualna stopnia I Rektora Uniwersytetu Warszawskiego za pracę doktorską)

1982 - Podyplomowe Studium dla Wykładowców Języka Polskiego jako Obcego (Polonicum)

Praca zawodowa

- 1980 -1982 - adiunkt na Wydziale Pedagogiki i Psychologii. Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku;
- 1980 - 1982 - Przewodniczący Komisji Wydziałowej NSZZ "Solidarność";
- w 1984 - stypendysta rządu Francuskiego, 6 miesięczny pobyt w Paryżu;
- 1982 - 1987 - Zakład Estetyki Instytutu Filozofii i Socjologii PAN
- 1981 - 1985 - Sekretarz Redakcji rocznika *Studia Estetyczne*;
- 1986 - 1990 - wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Warszawie;
- w 1987 - staż w paryskim *Conservatoire National Supérieur d' Art Dramatique*; stypendium oo. Palotynów;
- 1990 - 1991 - kierownik działu kultury *Tygodnika Solidarność*;
- 1990 - 1991 - felietonista *Radia Solidarność*;
- 1990 - 1992 - felietonista kulturalny *II Programu Polskiego Radia*;
- 1990 - 1994 - warszawski radny, przewodniczący Komisji Kultury i Oświaty Śródmieścia;
- 1990 - 1994 - wicemarszałek Warszawskiego Sejmiku Samorządowego;
- 1991 - 1992 - kierownik działu kultury w dzienniku *Nowy Świat*;
- w 1992 - współtwórca *Warszawskiego Informatora Kulturalnego* (WIK);
- 1992 - 1995 - współtwórca *Nowej Telewizji Warszawa* (NTW) i sieci tv *POLONIA 1*;
- od 1992 - dyrektor naczelny i artystyczny Ogólnopolskiego *Konkursu Teatrów Ogródkowych* w Warszawie;
- od 1994 - założyciel i szef firmy *Media ATaK s.c.*;
- 1998 - 1999 - dyrektor *Warszawskiego Ośrodka Kultury*;
- w 1999 - stypendysta rządu Francuskiego (*Maison de Cultures du Monde*)- miesięczny pobyt w Paryżu.

6.4 Rekomendacja Macieja Wojtyzsko

6.5 Odpis Zaświadczenia prof. Jacka Weissa (pianista, wiceminister Kultury) 1999

6.7 Lista publikacji

Druki Zwarte

➤ Chwył teatralny. Zarys instrumentalnej teorii Teatr, WL, Kraków 1981

➤ Próby terii. Ossolineum, 1984

1. Przestrzeń sceny., Literatura 1977 11-11-76
2. Grochowiak czyli izolacja., Dialog 1977 01-01-77
3. A kiedy strzelba wypali. Poetyka rekwizytu., Teksty 1977 1 01-02-77
4. Zanussi. Żebrowski: kraina tęsknoty., Dialog 1977 4 01-04-77
5. Sznurek., Literatura 1977 21-04-77
6. Nad Zawieyskim czyli podróż poślubna., Dialog 1977 5 01-05-77
7. Martwa zbrodnia Literatura 1977 07-07-77
8. Teoria dramatu epickiego., Teksty 1977 4 01-08-77
9. Książki o wielkich karierach., Literatura 1977 25-08-77
10. Andrzeja Pronaszki teatr jedności przestrzennej., Dialog 1977 9 01-09-77
11. Nie ma teorii!, Teksty 1977 5/6 01-11-77
12. Abramow w pigułce., Dialog 1977 12 01-12-77
13. Krok do tyłu., Teksty 1978 1 01-02-78
14. Bryll a sprawa polska., Dialog 1978 3 01-03-78
15. Tarnowski teatr i jego publiczność., Literatura 1978 09-03-78
16. Z ducha poezji., Film 1978 18 30-04-78
17. Podwaliny teorii., Teksty 1978 3 01-06-78
18. Wszędzie i nigdzie?, Film 1978 11-06-78
19. Estetyka w działaniu., Studia Estetyczne 1978 15 30-07-78
20. Wiosenny warsztat., Literatura 1978 03-08-78
21. Wstęga Moebiusa., Film 1978 22-10-78
22. Lustrzane dramaty Iwaszkiewicza., Dialog 1978 11 01-11-78
23. Geniusz sceny., Film 1978 05-11-78

24. Nic dodać.,	Film	1978		03-12-78
25. Strefa przygraniczna.,	Film	1979		18-03-79
26. Arka Noego.,	Tygodnik Kulturalny	1979		20-05-79
27. Teatr mimo woli.,	Film	1979		08-07-79
28. Spokój panuje w dramacie.,	Tygodnik Kulturalny	1979		08-07-79
29. Gdziekolwiek jest...,	Teksty	1979		01-08-79
30. Wierni i profani.,	Tygodnik Kulturalny	1979		26-08-79
31. Jaki znak twój?,	Film	1979		21-10-79
32. O tym nie można ani mówić, ani milczeć",	Film	1979		16-12-79
33. Teatrolgia nie zna swoich granic.,	DIALOG	1980	1	01-01-80
34. Co to za pani?,	Film	1980		06-01-80
35. Skoro go nie ma.,	Teksty	1980	1	01-02-80
36. Cierpienia ubogiego mecenasa.,	DIALOG	1980	2	01-02-80
37. Kino realizmu biurowego.,	Polityka	1980		02-02-80
38. I tak w ciszy na siebie patrzemy.,	Film	1980		17-02-80
39. Twórcy w teatrze.,	Tygodnik Kulturalny	1980		20-04-80
40. Ucieczka - dramat.,	Polityka	1980		10-05-80
41. Kruczata dziecięca.,	Film	1980		11-05-80
42. Miłość i gwałt	Tygodnik Kulturalny	1980		06-07-80
43. Paradoks o słownikach.,	Tygodnik Kulturalny	1980		27-07-80
44. Instrumentalna teoria teatru.,	DIALOG	1980	8	01-08-80
45. Publiczne istnienie.,	Tygodnik Kulturalny	1980		10-08-80
46. Studio.,	Film	1980		23-11-80
47. Kreacji nie będzie!,	Tygodnik Kulturalny	1980		14-12-80
48. Opis ubogi.,	Tygodnik Kulturalny	1981		04-01-81
49. Nic nowego pod słońcem.,	Tygodnik Kulturalny	1981		01-02-81
50. Kino rodzinne.,	Film	1981		01-02-81
51. Studium wnętrza.,	Film	1981		24-05-81

52. Twarze i maski., Dialog 1981 8 01-08-81
53. Księga ksiąg., Kino 1981 9 01-09-81
54. Tradycja., Film 1981 27-09-81
55. O Grotowskim w cudzysłowie., Teksty 1981 6 31-12-81
56. Pogodna pamięć Jerzego Krzysztonia., Dialog 1983 7 01-07-83
- 57. A propos de l' expédient théâtral et de la Communauté Scénique.,/w:/ Polish Art Studies
1983 4 31-07-83**
58. Teatralne sposoby wywoływania emocji zbiorowej., /w:/ 1983 31-07-83
59. O całkiem naturalnej semiotyczności opisu teatralnego., Dialog 1983 11 01-11-83
60. Estetyka w działaniu., /w:/ 1983 31-12-83
61. Poderwać się do lotu., Kino 1984 1 01-01-84
62. Na odsiebkę, na odkrętkę..., Kino 1984 3 01-03-84
63. Niepokój i miasto., Twórczość 1984 6 01-06-84
64. Raczej coś., Twórczość 1984 7 01-07-84
65. Odślanianie dramatu (I) Kontakt 1985 1985-00-00
66. Utopia Andrzeja Falkiewicza., Dialog 1985 5 01-05-85
67. Im dalej tym bliżej., Twórczość 1985 6 01-06-85
68. O Braunie, Reformie i basenie., Dialog 1985 6 01-06-85
69. Sztuka kłamania., Studia Estetyczne 1982 19 31-07-85
70. Obrona., Twórczość 1985 7/8 31-07-85
71. Odślanianie dramatu (II) Kontakt 1986 1986-00-00
72. Umieranie duszy., Twórczość 1986 1 01-01-86
73. Literatura Zanussiego a prawda kina., Dialog 1986 3 01-03-86
74. Za późno., Twórczość 1986 4 01-04-86
75. Werteriada., Twórczość 1986 5 01-05-86
76. Bajka o teatrze., Twórczość 1986 7 01-07-86
77. Życie to kiepska literatura., Twórczość 1986 9 01-09-86
78. Etienne Souriau: o obrotach sfer scenicznych., Dialog 1987 6 01-06-87
79. Leon Schiller: mój - współczesny., Teatr 1987 7 01-07-87

80. Gra w inteligencję.,	Twórczość	1987	7	01-07-87	
81. Wiedza jest władzą.,	Twórczość	1987	11	01-11-87	
82. Próba komplikacji.,	Twórczość	1988	3	01-03-88	
83. Oksymorony Edwarda T. Halla.,	Twórczość	1988	4	01-04-88	
84. Ludzkość jako żywioł.,	Twórczość	1988	7	01-07-88	
85. Oddalenie od miejsca.,	Twórczość	1988	9	01-09-88	
86. Cały ten szajs.,	Autograf	1989	2	01-02-89	
87. Zawsze ci sami.,	Autograf	1989	6/7/8	15-07-89	
88. Nie opuszczając domu.,	Autograf	1989	9	01-09-89	
89. Próba "Wyzwolenia"	Teatr	1990	5	01-05-90	
90. W głosowaniu jawnym	Gazeta Wyborcza"(Stołeczna)	1990			02-05-90
91. Nie ma kultury bez koniunktury.,	Tygodnik Solidarność	1990	27	06-07-90	
92. Krach kulturalnych urzędów.,	Tygodnik Solidarność	1990	34	24-08-90	
93. Przeciw nomenklaturze.,	Tygodnik Solidarność	1990	34	24-08-90	
94. Drugi obieg a ruch społeczny.,	Tygodnik Solidarność	1990	35	31-08-90	
95. Przeciw burzeniu pomników.,	Tygodnik Solidarność	1990	36	07-09-90	
96. Powrót do rzeczy.,	Tygodnik Solidarność	1990	37	14-09-90	
97. Sztandarowi cześć.,	Tygodnik Solidarność	1990	38	21-09-90	
98. Święta Joanna od zlewozmywaków.,	Tygodnik Solidarność	1990	47	23-11-90	
99. Jak przeskoczyłem przez mur.,	Tygodnik Solidarność	1990	48	30-11-90	
100. Czego się nie robi.,	Warszawa	1990	3	01-12-90	
101. Wiersze są jak koty.,	Tygodnik Solidarność	1990	49	07-12-90	
102. U nas czyli w Londynie	Tygodnik Solidarność	1990	49	07-12-90	
103. Rząd dusz - tanio sprzedam.,	Tygodnik Solidarność	1990	50	14-12-90	
104. Teatr to miejsce spotkania.,	Tygodnik Solidarność	1990	51/52	21-12-90	
105. Taki to byłby skiz...,	Program Teatru Nowego w Warszawie	1990			31-12-90
106. Dalej już nic...	Tygodnik Solidarność	1991	1	04-01-91	
107. Warszawski salon teatralny.,	Tygodnik Solidarność	1991	1	04-01-91	

108.	Głosowanie imienne	Tygodnik Solidarność	1991	2	11-01-91
109.	Głosowanie imienne	Tygodnik Solidarność	1991	3	18-01-91
110.	W kulturze robić kulturę.,	Tygodnik Solidarność	1991	3	18-01-91
111.	Format programu.,	Tygodnik Solidarność	1991	5	01-02-91
112.	Przeciw wyświęcaniu.,	Wokanda	1991	5	03-02-91
113.	Cuda.,	Tygodnik Solidarność	1991	6	08-02-91
114.	Król bez ziemi.,	Tygodnik Solidarność	1991	7	15-02-91
115.	Bez programu.,	Tygodnik Solidarność	1991	8	22-02-91
116.	A jeśli papier nie plami?,	Tygodnik Solidarność	1991	8	22-02-91
117.	Akces do klubu.,	Tygodnik Solidarność	1991	10	08-03-91
118.	Papierowy "Ślub"	Tygodnik Solidarność	1991	11	15-03-91
119.	Przeciw rządzeniu kulturą.,	Tygodnik Solidarność	1991	12	22-03-91
120.	Jak tu teraz żyć?,	Tygodnik Solidarność	1991	13	29-03-91
121.	Potrzeba lotu.,	Tygodnik Solidarność	1991	13	29-03-91
122.	Sejmik kultury czy "błąd projekcji"?,	Tygodnik Solidarność	1991	13	29-03-91
123.	Inteligency opozycjoniści.,	Tygodnik Solidarność	1991	14	05-04-91
124.	Z potrzeby reguł.,	Tygodnik Solidarność	1991	17	26-04-91
125.	Źródła scenicznych odniesień.,	Tygodnik Solidarność	1991	18/19	03-05-91
126.	Swoboda działania.,	Tygodnik Solidarność	1991	20	17-05-91
127.	Kształt żywej wiary.,	Tygodnik Solidarność	1991	20	17-05-91
128.	Teatra "rządowe" czy "objazdowe"?,	Tygodnik Solidarność	1991	22	31-05-91
129.	Cena swobody.,	Tygodnik Solidarność	1991	22	31-05-91
130.	Kto ma rację? Program Nowego Teatru Królewskiego w Łazienkach		1991		01-06-91
131.	Wątpienie i wiara.,	Warszawa	1991	4	01-06-91
132.	Oczy tej pani.,	Tygodnik Solidarność	1991	23	07-06-91
133.	Co znaczą brawa?	Tygodnik Solidarność	1991	24	14-06-91
134.	Dwa tematy.,	Tygodnik Solidarność	1991	25	21-06-91
135.	Ślub" albo fatamorgana.,	Tygodnik Solidarność	1991	25	21-06-91

136. Kawior z Warszawy., Tygodnik Solidarność 1991 26 26-06-91
137. Czesław Miłosz... Tygodnik Solidarność 1991 26 26-06-91
138. Ruszyć skamielinę., Antena 1991 27 29-06-91
139. Teatr na dworze., Warszawa 1991 5 01-07-91
140. Łatwość Don Juana., Tygodnik Solidarność 1991 27 05-07-91
141. Teatr plastycznych pobudzeń., Tygodnik Solidarność 1991 29 19-07-91
142. Nie chcę, a nawet nie muszę., Tygodnik Solidarność 1991 30 26-07-91
143. Cenzura nie zginęła!, Tygodnik Solidarność 1991 30 26-07-91
144. Stefan Treugutt., Tygodnik Solidarność 1991 30 26-07-91
145. Książę., Tygodnik Solidarność 1991 31 02-08-91
146. Teatra "rządowe" czy "objazdowe"?, Tygodnik Solidarność 1991 33 16-08-91
147. Pielgrzymka wyjścia., Tygodnik Solidarność 1991 34 23-08-91
148. Tren., Tygodnik Solidarność 1991 34 23-08-91
149. Dusza ciała., Tygodnik Solidarność 1991 34 23-08-91
150. Wolność dawania., Tygodnik Solidarność 1991 35 30-08-91
151. Kanikuła., Tygodnik Solidarność 1991 35 30-08-91
152. Co lubią Francuzi?, Tygodnik Solidarność 1991 36 06-09-91
153. Ustrój kultury., Tygodnik Solidarność 1991 38 20-09-91
154. Pieśni mi brak., Tygodnik Solidarność 1991 39 27-09-91
155. Stefan Kisielewski., Tygodnik Solidarność 1991 40 04-10-91
156. Niewolnik - mój pan., Tygodnik Solidarność 1991 40 04-10-91
157. Wenus z Pragi., Tygodnik Solidarność 1991 40 04-10-91
158. Kim jestem?, Spotkania 1991 39 09-10-91
159. Moc Ariela., Tygodnik Solidarność 1991 41 11-10-91
160. Godzina prawdy., Tygodnik Solidarność 1991 43 25-10-91
161. Teatr przyczajony Tygodnik Solidarność 1991 45 08-11-91
162. Adama Hanuszkiewicza klasyczna awangarda Program Teatru Miejskiego 30-11-91
163. Agent teatralny Nowy Świat 1991 2 02-12-91

164.	Myśmy wszystko zapomnieli	Nowy Świat	1991	8	09-12-91		
165.	Popis i rytm	Tygodnik Solidarność	1991	50	13-12-91		
166.	Kto się ZOMO nie kłaniał...	Nowy Świat	1991	12	13-12-91		
167.	Czekając na Teatr Narodowy	Nowy Świat	1991	14	16-12-91		
168.	Niezmiennie przemiany	Nowy Świat"	1991	20	23-12-91		
169.	Przeciw reżyserii	Nowy Świat"	1991	24	30-12-91		
170.	Prognozy Andrzeja Sicińskiego	Nowy Świat"	1991	24	30-12-91		
171.	Koniec bojkotu	Nowy Świat"	1992	4	06-01-92		
172.	Skandal w Prochowni	Nowy Świat"	1992	10	13-01-92		
173.	O skubany!	Nowy Świat"	1992	16	20-01-92		
174.	Minął rok: afer w teatrze	Nowy Świat":Dodatek niedzielny	1992	21	25-01-92		
175.	Rekwizytor z refleksem	Nowy Świat"	1992	28	03-02-92		
176.	Historia naiwna	Nowy Świat"	1992	30	05-02-92		
177.	Dalsze okolice	Nowy Świat"	1992	30	05-02-92		
178.	Teatr i alternatywa	Nowy Świat"	1992	34	10-02-92		
179.	Z zaciśniętymi zębami	Nowy Świat"	1992	36	12-02-92		
180.	Nowa epoka gwiazd	Nowy Świat"	1992	40	17-02-92		
181.	Zabójcze uniki	Nowy Świat"	1992	42	19-02-92		
182.	Uniwersalne perypetie	Nowy Świat"	1992	46	17-02-92		
183.	Aktor oddający siebie	Tygodnik Solidarność	1992	10	06-03-92		
184.	W lustrze sceny	Tygodnik Solidarność	1992	11	13-03-92		
185.	Życzenia dla teatru w dniu jego święta	Goniec Teatralny	1992	13	30-03-92		
186.	W obronie ustroju	Informator Sejmikowy"	1992	6	20-06-92		
187.	Apel radnego (W obronie miasta)	Spotkania	1992	27	02-07-92		
188.	Ratujmy stolicę	Express Wieczorny	XLVI	133(13573)	09-07-92		
189.	Twórczy wkład widza., /w:/		1992		31-12-92		
190.	Słowo nie koncesjonowane	Rzeczpospolita		1994	22-07-94		

6.7 Filmografia

- 1) 21-05-93 Jastrzębski Bohdan A Teraz Konkretnie live
- 2) 28-05-93 Kulesza Michał A Teraz Konkretnie live
- 3) 04-06-93 Jankowski Maciej A Teraz Konkretnie live
- 4) 18-06-93 Boni Michał A Teraz Konkretnie live
- 5) 25-06-93 Balcerowicz Leszek A Teraz Konkretnie live
- 6) 02-07-93 Bujak Zbigniew A Teraz Konkretnie live
- 7) 09-07-93 Fikus Dariusz A Teraz Konkretnie live
- 8) 16-07-93 Geremek Bronisław A Teraz Konkretnie live
- 9) 23-07-93 Olszewski Jan A Teraz Konkretnie live
- 10) 30-07-93 Bielecki Jan Krzysztof A Teraz Konkretnie live
- 11) 06-08-93 Strzembosz Adam A Teraz Konkretnie live
- 12) 13-08-93 Bareja Mieczysław A Teraz Konkretnie live
- 13) 20-08-93 Cywińska Izabella A Teraz Konkretnie live
- 14) 27-08-93 Romaszewski Zbigniew A Teraz Konkretnie live
- 15) 03-09-93 Stelmachowski Andrzej A Teraz Konkretnie live
- 16) 10-09-93 Gronkiewicz - Waltz Hanna A Teraz Konkretnie live
- 17) 17-09-93 Eysymontt Jerzy A Teraz Konkretnie live
- 18) 24-09-93 Kaczyński Lech A Teraz Konkretnie live
- 19) 01-10-93 Rutkiewicz Jan A Teraz Konkretnie live
- 20) 08-10-93 Januszewicz Paweł A Teraz Konkretnie live
- 21) 15-10-93 Zieliński Tadeusz A Teraz Konkretnie live
- 22) 23-10-93 Prokopiuk Jerzy A Teraz Konkretnie live
- 23) 30-10-93 Bugaj Ryszard A Teraz Konkretnie live
- 24) 06-11-93 Mikusiński Wiktor A Teraz Konkretnie live
- 25) 13-11-93 Król Krzysztof A Teraz Konkretnie live
- 26) 20-11-93 Skarżyński Henryk A Teraz Konkretnie live
- 27) 27-11-93 Büchner Piotr A Teraz Konkretnie live
- 28) 04-12-93 Kaczmarski Jacek A Teraz Konkretnie live
- 29) 11-12-93 Zasada Sobiesław A Teraz Konkretnie live
- 30) 18-12-93 Paszyński Włodzimierz A Teraz Konkretnie live
- 31) 25-12-93 Salij OP Jacek A Teraz Konkretnie live
- 32) 01-01-94 Hanaoka Bernard Ford A Teraz Konkretnie live
- 33) 08-01-94 Najder Zdzisław A Teraz Konkretnie live

34)	15-01-94	Gebert Konstanty	A Teraz Konkretnie	live	
35)	22-01-94	Niemczycki Zbigniew	A Teraz Konkretnie	live	
36)	29-01-94	Onyszkiewicz Janusz	A Teraz Konkretnie	live	
37)	05-02-94	Niezabitowska Małgorzata	A Teraz Konkretnie	live	
38)	12-02-94	Kawalec Stefan	A Teraz Konkretnie	live	
39)	19-02-94	Nowak Arkadiusz ks	A Teraz Konkretnie	live	
40)	26-02-94	Gręziak Anna	A Teraz Konkretnie	live	
41)	05-03-94	Zanussi Krzysztof	A Teraz Konkretnie	live	
42)	12-03-94	Drawicz Andrzej	A Teraz Konkretnie	live	
43)	19-03-94	Szczypiorski Andrzej	A Teraz Konkretnie	live	
44)	26-03-94	Smolar Aleksander	A Teraz Konkretnie	live	
45)	02-04-94	Chrapek Jan	A Teraz Konkretnie	live	
46)	09-04-94	Małachowski Aleksander	A Teraz Konkretnie	live	
47)	16-04-94	Suchocka Hanna	A Teraz Konkretnie	live	
48)	23-04-94	Religa Zbigniew	A Teraz Konkretnie	live	
49)	30-04-94	Szacki Jerzy	A Teraz Konkretnie	live	
50)	07-05-94	Zaorski Janusz	A Teraz Konkretnie	live	
51)	14-05-94	Krzaklewski Marian	A Teraz Konkretnie	live	
52)	21-05-94	Olechowski Andrzej	A Teraz Konkretnie	live	
53)	28-05-94	Falandysz Lech	A Teraz Konkretnie	live	
54)	04-06-94	Kaczyński Jarosław	A Teraz Konkretnie	live	
55)	10-06-94	Buczkowski Piotr	A Teraz Konkretnie	live	
56)	18-06-94	Mazowiecki Tadeusz	A Teraz Konkretnie	live	
57)	25-06-94	Wałęsa Lech	A Teraz Konkretnie	live	
58)	02-07-94	Ikonowicz Piotr	A Teraz Konkretnie	live	
59)	09-07-94	Hall Aleksander	A Teraz Konkretnie	live	
60)	10-07-94	Woźniakowski Jacek	A Teraz Konkretnie	live	
61)	16-07-94	Kołodziejczyk Piotr	A Teraz Konkretnie	live	
62)	17-07-94	Zoll Andrzej	A Teraz Konkretnie	live	
63)	23-07-94	Wołek Tomasz	A Teraz Konkretnie	live	
64)	13-08-94	Korwin-Mikke Janusz	A Teraz Konkretnie	live	
65)	20-08-94	Celiński Andrzej	A Teraz Konkretnie	live	
66)	27-08-94	Chrzanowski Wiesław	A Teraz Konkretnie	live	
67)	23-11-94	Na nacjonalizm (Tejkowski Bolesław)	ATaK show	montaż	
68)	30-11-94	Na prawo (Andrzejewski Piotr)	ATaK show	montaż	
69)	07-12-94	Kwaśniewski Aleksander	ATaK show	nagranie	
70)	14-12-94	Na salony (Kurczewski Jacek)	ATaK show	nagranie	
71)	21-12-94	Na Węgry (Engelmayer Akos)	ATaK show	nagranie	

- 72) 28-12-94 Na Prywatyzację (Lewandowski Janusz) ATaK show nagranie
- 73) 04-01-95 Na ZChN(Czarnecki Ryszard) ATaK show nagranie
- 74) 11-01-95 Na Unię Wolności (Frasyniuk Władysław) ATaK show nagranie
- 75) 18-01-95 Na Europę (Nowicki Marek Antoni) ATaK show nagranie
- 76) 25-01-95 Na Sprawy Wewnętrzne (Kozłowski Krzysztof) ATaK show nagranie
- 77) 01-02-95 Na społecznych-liberałów (Kuratowska Zofia) ATaK show nagranie
- 78) 08-02-95 Na Kontrolę (Romaszewska Zofia) ATaK show nagranie
- 79) 15-02-95 Na Parlament (Falandysz Lech) ATaK show nagranie
- 80) 22-02-95 Na IV władzę\ (Wolicki Krzysztof) ATaK show nagranie
- 81) 01-03-95 Na Czechy (Stindl Karel) ATaK show nagranie
- 82) 08-03-95 Na komercjalizację (Dąbrowski Waldemar) ATaK show nagranie
- 83) 15-03-95 Na Sejm (Krzyżanowska Olga) ATaK show nagranie
- 84) 22-03-95 Na KBN (Frąckowiak Jan Krzysztof)[Komitet Badań Naukowych] ATaK show nagranie
- 85) 29-03-95 Na Służbę Zdrowia (Balicki Marek) ATaK show nagranie
- 86) 05-04-95 Na Rzecznika Rządu (Jakubowska Aleksandra) ATaK show nagranie
- 87) 12-04-95 Na Monopol (Fornalczyk Anna) ATaK show nagranie
- 88) 19-04-95 Na Biznes(Piontek Danuta)ATaK show nagranie
- 89) 26-04-95 Na podatki (Modzelewski Witold) ATaK show nagranie
- 90) 03-05-95 Na Kulturę (Braun Juliusz Jan) ATaK show nagranie
- 91) 10-05-95 Na BBN (Goryszewski Henryk)[Biuro Bezpieczeństwa Narodowego] ATaK show nagranie
- 92) 17-05-95 Na Budownictwo (Blida Barbara) ATaK show nagranie
- 93) 24-05-95 Na Turystykę (Pronobis Jerzy Piotr) ATaK show nagranie
- 94) 31-05-95 Na Transport (Liberadzki Bogusław) ATaK show nagranie
- 95) 07-06-95 Na Budżet (Kołodko Grzegorz) ATaK show nagranie
- 96) 14-06-95 Na Palestynę (Bednarkiewicz Maciej) ATaK show nagranie
- 97) 28-06-95 Na Komitet Stu (Bielecki Czesław) ATaK show nagranie
- 98) 09-12-92 Zarząd Komisaryczny Debata Warszawska nagranie
- 99) 21-12-92 Szkoły, nasze szkoły Debata Warszawska nagranie
- 100) 05-01-93 Razem czy osobno? (Warszawa podzielona) Debata Warszawska nagranie
- 101) 11-01-93 Piękna Warszawa Debata Warszawska nagranie

- 102) 12-01-93 Ile jest warta inteligencja? Debata Warszawska nagranie
- 103) 18-01-93 Z czego żyje miasto? Debata Warszawska nagranie
- 104) 25-01-93 Miasto w sieci komputerów Debata Warszawska nagranie
- 105) 01-02-93 Lewa i prawa Warszawa Debata Warszawska nagranie
- 106) 08-02-93 Kwaterunki warszawskie Debata Warszawska nagranie
- 107) 15-02-93 Jazda po mieście Debata Warszawska nagranie
- 108) 22-02-93 Sypialnie Warszawy Debata Warszawska nagranie
- 109) 01-03-93 Warszawa, zwierzęta i Ty... Debata Warszawska nagranie
- 110) 08-03-93 Ze źródła czy z kranu? Debata Warszawska nagranie
- 111) 16-03-93 Wuzetka z kremem Debata Warszawska nagranie
- 112) 23-03-93 Warszawa z Baedekera Debata Warszawska nagranie
- 113) 30-03-93 Zielona Warszawa Debata Warszawska nagranie
- 114) 06-04-93 Teatr w płomieniach Debata Warszawska nagranie
- 115) 13-04-93 Warszawska Golgota Debata Warszawska nagranie
- 116) 20-04-93 Stołeczna Bibuła Debata Warszawska nagranie
- 117) 27-04-93 Śpiewnik Warszawski Debata Warszawska nagranie
- 118) 04-05-93 Pamiątka z Warszawy Debata Warszawska nagranie
- 119) 11-05-93 Prymus warszawski Debata Warszawska nagranie
- 120) 17-05-93 Warszawa powiatowa Debata Warszawska nagranie
- 121) 24-05-93 Urodzony w Warszawie Debata Warszawska nagranie
- 122) 01-06-93 Dziki Zachód Warszawy Debata Warszawska nagranie
- 123) 08-06-93 Warszawskie obrazy Debata Warszawska nagranie
- 124) 15-06-93 Letnie koncertowanie Debata Warszawska nagranie
- 125) 22-06-93 Warszawianki Debata Warszawska nagranie
- 126) 29-06-93 Miejsce dla inwalidy Debata Warszawska nagranie
- 127) 06-07-93 Halabardnicy Warszawy Debata Warszawska nagranie
- 128) 13-07-93 Warszawska Opera Kameralna Debata Warszawska nagranie
- 129) 20-07-93 Rejestracja warszawska Debata Warszawska nagranie
- 130) 27-07-93 Halo! Warszawa...? Debata Warszawska nagranie
- 131) 03-08-93 Fotografia Warszawy Debata Warszawska nagranie
- 132) 10-08-93 Biblioteka Warszawska Debata Warszawska nagranie
- 133) 17-08-93 Wczasy dla Warszawiaka Debata Warszawska nagranie
- 134) 24-08-93 Warszawski Tygodnik Literacki Debata Warszawska nagranie
- 135) 31-08-93 Kuchnia Warszawska Debata Warszawska nagranie
- 136) 07-09-93 W ogrodzie botanicznym Debata Warszawska nagranie
- 137) 14-09-93 Kredyt dla Warszawiaka Debata Warszawska nagranie
- 138) 21-09-93 Warszawskie Metro Debata Warszawska nagranie
- 139) 28-09-93 PeKiN czyli Pajac Debata Warszawska nagranie
- 140) 05-10-93 Lekarz Warszawski Debata Warszawska nagranie

- 141) 12-10-93 Kinoman warszawski Debata Warszawska nagranie
- 142) 14-10-93 Ciepło na Ochocie Gość Wiadomości NTW live
- 143) 17-12-93 75 lecie ZASP (A.Bardini) Gość Wiadomości NTW live
- 144) 24-12-93 Milion na Gwiazdkł Konkurs live
- 145) 31-08-94 Magazyn XV Krótkie spięcie Imontaż
- 146) 07-09-94 Magazyn XVI + A Teraz Konketnie z Czabańskim Krótkie spięcie II montaż
- 147) 14-09-94 Macierewicz Antoni Krótkie spięcie III montaż
- 148) 21-09-94 Wende Edward Krótkie spięcie IV montaż
- 149) 26-10-94 Piesiewicz Krzysztof Krótkie spięcie IX montaż
- 150) 28-09-94 Rottermund Andrzej Krótkie spięcie V montaż
- 151) 05-10-94 Niesiołowski Stefan Krótkie spięcie VI montaż
- 152) 12-10-94 Kuczyński Waldemar Krótkie spięcie VII montaż
- 153) 19-10-94 Wielowieyski Andrzej Krótkie spięcie VIII montaż
- 154) 02-11-94 Szeremietiew Romuald Krótkie spięcie X montaż
- 155) 09-11-94 Tusk Donald Krótkie spięcie XI montaż
- 156) 19-10-93 Ochota na Samorząd Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 157) 26-10-93 Taksówkarz warszawski Kto pyta niech... otwarte studio
- 158) 02-11-93 Niepokoje wychowanków Batorego Kto pyta.....otwarte studio
- 159) 09-11-93 Pojeździć rowerem Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 160) 16-11-93 Na lekcjł angielskiego Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 161) 23-11-93 Do YMCI Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 162) 30-11-93 Na odchudzanie Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 163) 07-12-93 Na Bazar Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 164) 14-12-93 Do Cyrku Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 165) 21-12-93 Z Turoniem Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 166) 28-12-93 Do Telewizji Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 167) 04-01-94 Wyrównać szanse Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 168) 11-01-94 Na Bal Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 169) 20-01-94 Z zabawkami Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 170) 27-01-94 W góry Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 171) 03-02-94 Z wynalazkiem Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 172) 10-02-94 Ze zwierzętami Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 173) 17-02-94 Na Warszawskie Spotkania Teatralne Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 174) 27-02-94 Do Samorządu Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 175) 06-03-94 Do Detektywa Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 176) 06-03-94 Do Polonii 1 Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 177) 13-03-94 Na Giełdę Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio

- 178) 13-03-94 Na program dla dzieci Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 179) 20-03-94 Do Banku Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 180) 20-03-94 Do Samolotu Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 181) 27-03-94 Do Przedszkola Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 182) 03-04-94 Na sportowe trybuny Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 183) 10-04-94 Do Salonu Mody Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 184) 17-04-94 Do Pogotowia Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 185) 24-04-94 Do Więzienia Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 186) 01-05-94 Do Apteki Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 187) 08-05-94 Do Armii Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 188) 15-05-94 Do różdżkarza Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 189) 22-05-94 Do Meteorologa Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 190) 29-05-94 Do Homeopaty Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 191) 05-06-94 Z prezentem dla dzieci Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 192) 12-06-94 Do Rady Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 193) 19-06-94 Do Wróżki Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 194) 26-06-94 W podróż Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 195) 03-07-94 Do Pracy Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 196) 10-07-94 Do Straży Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 197) 17-07-94 Do złotnika Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 198) 24-07-94 Do Dyplomaty Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 199) 07-08-94 Do Chóru Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 200) 14-08-94 Z komputerem Kto pyta niech przyjdzie otwarte studio
- 201) 25-07-93 Tylko we Lwowie Lapidarium II- 1 transmisja
- 202) 26-09-93 Zabawy z Kandyda Lapidarium II- 10 transmisja
- 203) 03-10-93 Nienawidzę Lapidarium II- 11 transmisja
- 204) 01-08-93 Sakramencka Ulewa Lapidarium II- 2 transmisja
- 205) 08-08-93 Kochajmy się Lapidarium II- 3 transmisja
- 206) 15-08-93 Szkoła mężów Lapidarium II- 4 transmisja
- 207) 22-08-93 PKP Lapidarium II- 5 transmisja
- 208) 29-08-93 Spacer przed snem Lapidarium II- 6 transmisja
- 209) 05-09-93 Ja tu tylko mieszkam Lapidarium II- 7 transmisja
- 210) 12-09-93 Antygona Lapidarium II- 8 transmisja
- 211) 19-09-93 Nie kochać w taką noc to grzech... Lapidarium II- 9 transmisja
- 212) 13-10-93 Niech się przedzie szczęścia nieć Lapidarium II- Finał(12) transmisja
- 213) 28-06-94 Kwartet Lapidarium III- 1 transmisja

- 214) 05-07-94 Historia partii umiarkowanego postępu Lapidarium III- 2
transmisja
- 215) 12-07-94 Tutam Lapidarium III- 3 transmisja
- 216) 19-07-94 Opowieść o dyrektorze teatru... Lapidarium III- 4
transmisja
- 217) 26-07-94 Ten drogi Lwów Lapidarium III- 5 transmisja
- 218) 02-08-94 Pan Tadeusz I Lapidarium III- 6a transmisja
- 219) 09-08-94 Pan Tadeusz II Lapidarium III- 6b transmisja
- 220) 16-08-94 Konopielka Lapidarium III- 7 transmisja
- 221) 23-08-94 Mimika, czyli krótki kurs sztuki scenicznej Lapidarium III- 9
transmisja
- 222) 03-04-96 Ciborowski Stanisław (Caprolactam) LOGOS nagranie
- 223) 01-12-93 Rafael de Huleua i jego grupa Flamenco Magazyn Muzyczny
transmisja
- 224) 05-02-94 Grauso Nicola Prawo do istnienia nagranie
- 225) 13-12-92 Generał prow.Komar + udz. ATK nagranie
- 226) 31-12-92 Noworoczne rozmowy o sztuce Rozmowy o sztuce montaż
- 227) 23-01-93 Rozmowy o sztuce Rozmowy o sztuce montaż
- 228) 11-04-93 Rozmowy o sztuce Rozmowy o sztuce montaż
- 229) 14-02-94 Ramówka Telewizja w pokoju nagranie
- 230) 20-02-94 Oglądalność Telewizja w pokoju nagranie
- 231) 22-02-94 Wojna o eter Telewizja w pokoju nagranie
- 232) 24-02-94 Ład informacyjny Telewizja w pokoju nagranie
- 233) 27-02-94 Czas na reklamę Telewizja w pokoju nagranie
- 234) 02-03-94 Produkt ekranowy Telewizja w pokoju nagranie
- 235) 08-03-94 Język mediów Telewizja w pokoju nagranie
- 236) 15-03-94 Telewizja w oku cyklonu - na żywo Tel. w pokoju nagranie
- 237) 22-03-94 Gatunek odcinkowy Telewizja w pokoju nagranie
- 238) 29-03-94 Telewizja sukcesu Telewizja w pokoju nagranie
- 239) 05-04-94 Wyrażanie wiary Telewizja w pokoju nagranie
- 240) 12-04-94 Wizja pracy Telewizja w pokoju nagranie
- 241) 20-04-94 To, idzie młodość... Telewizja w pokoju nagranie
- 242) 27-04-94 Sprywatyzowanym Telewizja w pokoju nagranie
- 243) 04-05-94 Spokój praw Telewizja w pokoju nagranie
- 244) 11-05-94 Magazyn I Telewizja w pokoju nagranie
- 245) 18-05-94 Magazyn II Telewizja w pokoju nagranie
- 246) 25-05-94 Magazyn III Telewizja w pokoju nagranie
- 247) 01-06-94 Magazyn IV Telewizja w pokoju nagranie
- 248) 08-06-94 Magazyn V Telewizja w pokoju nagranie

249)	15-06-94	Magazyn VI	Telewizja w pokoju	nagranie
250)	22-06-94	Magazyn VII	Telewizja w pokoju	nagranie
251)	29-06-94	Magazyn VIII	Telewizja w pokoju	nagranie
252)	06-07-94	Magazyn IX	Telewizja w pokoju	nagranie
253)	13-07-94	Magazyn X	Telewizja w pokoju	nagranie
254)	20-07-94	Magazyn XI	Telewizja w pokoju	nagranie
255)	27-07-94	Magazyn XII	Telewizja w pokoju	nagranie
256)	03-08-94	Magazyn XIII	Telewizja w pokoju	nagranie
257)	10-08-94	Magazyn XIV	Telewizja w pokoju	nagranie
258)	24-12-92	Listy do Aniołka	montaż	
259)	17-04-96	Inte.Centrum Mod.Matem.i Komputerowegonagranie		
260)	08-05-96	Jerzmanowski Andrzej (Genetyka)		nagranie
261)	22-05-96	Muzeum Ziemi (Krzysztof Jakubowski)		nagranie
262)	05-06-96	Michałowska Teresa (Średniowiecze)		nagranie
263)	19-06-96	Sobczyk Kazimierz (Stochastyka)		nagranie

6.8 Odpis Świadectwa Ukończenia Studium Językowego (Nauczanie polskiego jako obcego) –1982

6.9 Odpis Nagrody Naukowej (I Stopnia rektora UW) – 1981

6.10 Odpis dyplomu dr (IFIS PAN -1980)

6.11 Odpis dyplomu mgr - z wyróżnieniem (UW - 1975)